

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

- กุศล บุญยืน. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัทประยูรวงศ์จำกัด, พ.ศ.2533.
- โกเมน ภัทรภิรมย์. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา : วิธีพิจารณาชั้นศาล. แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรนราการพิมพ์, พ.ศ.2531.
- เข็มชัย ชูติวงศ์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์นิติบรรณาการ, พ.ศ.2527.
- คณิต ณ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญวิทยการพิมพ์, พ.ศ.2528.
- คณิง ฉายชัย. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, พ.ศ.2520.
- คมกริช วัฒนเสถียร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์ พ.ศ.2518.
- ธรรมนุญฎิการ, หลวง. คำอธิบายวิธีพิจารณาความอาชญา. พ.ศ.2475.
- ประเทือง กิรติบุตร. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, พ.ศ.2520.
- ประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์. วิ.แพ่ง-วิ.อาญาประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธีรานุสรณ์, พ.ศ.2528.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายวิธีสบัญญัติ 3 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สมมิตร, พ.ศ.2528.
- เรืองธรรม ลัดพลี. คำบรรยายสัมมนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์, พ.ศ.2529.
- วุฒิสาสตร์เนติญาณ, พระ. วิธีพิจารณาความอาชญา. พระนคร: โรงพิมพ์อักษรนิติ, พ.ศ.2478.

สัญญา ธรรมศักดิ์และประภาศน์ อวยชัย. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.

พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แสงทองการพิมพ์, พ.ศ.2522.

สุขุมวินิจฉัย, พระ. วิธีพิจารณาความอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 3, พ.ศ.2461.

หยุด แสงอุทัย. คำอธิบายเรียงมาตราพระธรรมนูญศาลยุติธรรมและพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง. พิมพ์ครั้งที่ 3 พระนคร : โรงพิมพ์ มงคลการพิมพ์, พ.ศ.2505.

อรรถพล ใหญ่สว่าง. ผู้เสียหายในคดีอาญา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, พ.ศ.2526.

อนุวัติ ใจสมุทร. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยหลักทั่วไปตลอดถึงการไต่สวนมูลฟ้อง. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พี่น้องการพิมพ์, พ.ศ.2524.

อุทิศ วีรวัฒน์. ระบบอัยการสากล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, พ.ศ.2520.

บทความภาษาไทย

กุลพล พลวัน. "บทบาทของพนักงานอัยการในการเป็นโจทก์" วารสารอัยการ 57 (ปีที่ 6, พ.ศ.2526): 18-19.

_____. "บทบาทของอัยการในการดำเนินคดีอาญา" วารสารอัยการ 8 (มกราคม, 2528): 41.

_____. "เยี่ยมคารวะและสัมภาษณ์พระยามานวราชเสวี" วารสารอัยการ 25 (ปีที่ 3, พ.ศ.2523): 13-17.

_____. "ลักษณะทั่วไปของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (4)" วารสารอัยการ 41 (ปีที่ 4, พ.ศ.2524): 52.

คณิต ณ นคร. "วิธีพิจารณาความอาญากับหลักความคิดทางกฎหมายแพ่ง" วารสารอัยการ 42 (ปีที่ 4, พ.ศ.2524): 53.

_____. "ฐานของผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญา" บทบัณฑิตย 42 (ตอน 2, พ.ศ.2529): 15.

_____. "กรมอัยการ: การปฏิรูปโครงสร้างและระบบงาน" วารสารอัยการ 50 (ปีที่ 5 กุมภาพันธ์, 2525): 51.

- _____ . "ปัญหาการใช้ดุลพินิจของอัยการ" วารสารอัยการ 57 (ปีที่ 5 กันยายน, 2525): 37.
- จรัญ ภักดีธนากุล. "ฎีกาวิเคราะห์" คุลพาห 32 (กันยายน-ตุลาคม, 2528): 132-140.
- จิตติ ดิงศภัทย์. "โครงการมอบอำนาจสอบสวน" นิติศาสตร์ 4 (ธันวาคม, 2514): 104-105.
- ชาเลิศ โสภณวัต. "กฎหมายลักษณะพยานของไทยเป็นกฎหมายในระบบกล่าวหาจริงหรือ" 28 (พฤศจิกายน-ธันวาคม, 2524): 36-40.
- ดิน โต๊ะกาเร็ม. "การตรวจและสั่งสำนวนคดีอาญา" วารสารอัยการ 14 (มกราคม, 2534): 33.
- น.ป. "ปัญหาเรื่องการเรียกสำนวนการสอบสวนมาประกอบการวินิจฉัยในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง" บทบัญญัติ 13 (ตอนที่ 2, 2484): 688-689.
- บัญญัติ สุชีวะ. "การรับฟังข้อเท็จจริงในคดีอื่น" คุลพาห 13 (เมษายน, 2509): 25-26.
- ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงพระนครเหนือ. "การประชุมเรื่องศาลแขวง ค้ำชี้แจงปัญหาเกี่ยวกับไต่สวนมูลฟ้อง การพิจารณาคดีของศาลแขวง การส่งสำนวนในอัยการและการส่งประเด็น ตามมาตรา 13,14,15,16,17,18 และ 19 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.2499" คุลพาห 4 (พ.ศ.2500): 544-545.
- ไพบุลย์ เรือนรู้จบ. "คดีเสรีเจตนาในกรณีพนักงานอัยการและผู้เสียหายต่างฟ้องคนละคดีในความผิดกรรมเดียวกัน" คุลพาห 9 (มิถุนายน, 2506): 635.
- มานิตย์ สุธาพร. "ขาดนัดคดีอาญา" คุลพาห 30 (กรกฎาคม-สิงหาคม, 2526): 53.
- วงศ์ วีรพงศ์. "การไต่สวนมูลฟ้อง" คุลพาห 3 (ตอนที่ 1, 2497): 11.
- วินัย กนกเวชยันต์. "ศาลสั่งไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์" อัยการนิเทศ 26 (พ.ศ.2507): 423-428.
- วิสาร พันธนะ. "วิธีพิจารณาความอาญาในสหรัฐอเมริกา" คุลพาห 25 (กันยายน-ตุลาคม, พ.ศ.2521): 52.
- สัญญา ธรรมศักดิ์. "ค้ำชี้แจงความเข้าใจในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.2499" คุลพาห 3 (พ.ศ.2499): 877.
- สุจินต์ ทิมสุวรรณ. "การดำเนินคดีอาญาโดยอัยการ (2). วารสารอัยการ 4 (พฤศจิกายน, 2524): 12-15.

สุนัย มโนชัยอุดม. "ระบบศาลอังกฤษ : ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญา" บทบัญญัติ

41 (ตอนที่ 3-4, พ.ศ.2527): 413.

สุรินทร์ ถ้าวทอง. "ประสิทธิภาพการป้องกันรัฐธรรมนูญ : ปัญหาและข้อเสนอแนะบางประการ"

วารสารอัยการ 4 (พ.ศ.2524): 14.

ศิริ ว.อัสวานนท์. "ศาลปริศนาของไทย. ตุลาบท 3 (มิถุนายน, พ.ศ.2499): 431-414.

หยุด แสงอุทัย. "การควมมีอำนาจสอบสวน" นิติศาสตร์ 3 (ตอนที่ 1, พ.ศ.2512): 40-41.

อมร จันทรสมบูรณ์. "อำนาจสืบสวน สอบสวน ฟ้องร้อง ในขบวนการยุติธรรมทางอาญาของ
ไทย" บทบัญญัติ 30 (ตอนที่ 4, พ.ศ.2516): 619.

อมร อินทรกำแหง. "การดำเนินคดีอาญาในสหรัฐอเมริกา" ตุลาบท (พ.ศ.2520): 231.

อุดม เฟื่องฟู้ง. "โจทก์ไม่มาศาลในคดีอาญา" วารสารกฎหมายจุฬา 8 (ตุลาคม, พ.ศ.
2516): 11-13.

อุทัย ศุภนิคย์. "ดุลพินิจของศาลในคดีอาญา" บทบัญญัติ 32 (ตอนที่ 2, พ.ศ.2518):

201-202.

เอกสารอื่น

กิตติ บุศยผลากร. "ผู้เสียหายในคดีอาญา" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

ทัศนีย์ แก้วพิลา. "สิทธิการมีทนายในคดีอาญา" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา
นิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

สุรศักดิ์ ตีร์รัตน์ตระกูล "การชี้ตัวผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญา" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

อักษราท จุฬารัตน์. "การดำเนินการสอบสวนเพื่อฟ้องคดีในประเทศอิตาลี" เอกสารอัด
สำเนา ประกอบการประชุมคณะกรรมการปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาครั้งที่
521-42/2517, 523-44/2517, 4-5/2525, 972-30/2528, 110-43/32
ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

หนังสือภาษาต่างประเทศ

- American Jurisprudence, 2 ed. The Lawyer Co-operative Publishing Co., 1981. Vol.21.
- Barnard, David. The Criminal Court in Action, 2 ed London : Butterworths, 1979.
- Cohn, E.J. Manual of German Law, Vol.II, 1971.
- Devlin, Patrick. The Criminal Prosecution in England, London : Oxford University Press, 1960.
- Grandner, G.J. Criminal Procedure in France, 25 Yale Law Journal, 1961.
- Karlen, Delmar. Anglo-American Criminal Justice, London : Oxford University Press, 1967.
- Kerper, hazel B. Introduction to the Criminal Justice System, 2 ed. Minnesota : West Publishing Company, 1980.
- Kiralfy, A.K.R. The English Legal System, 3 ed. London : Sweet & Maxwell Limited, 1960.
- Lord Cross of Chelsea and hand, G.J.The English Legal System, 5 ed. London : Butterworth, 1971.
- Vorenberg, James. Criminal Law and Procedure Case and Material, Minnesota : West Publishing Company, 1975.

කර්මාන්ත

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวกับการวินิจฉัยสั่ง "คดีมีมูล"

1. ความผิดฐานแจ้งความเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2970/2529 (ระหว่าง นายประสิทธิ์ เด็กอารีย์ โจทก์ นายชัยยง ศิสมโชค กับพวก จำเลย) วินิจฉัยว่า "ในการบังคับคดี โจทก์ขออายัดเงินที่จำเลยได้รับชำระหนี้ตามคำพิพากษาในคดีอื่น จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลขอถอนส่วนเงินที่โจทก์ขออายัดไว้ เมื่อคำร้องขอถอนส่วนเงินของจำเลยเป็นคำคู่ความ การยื่นคำร้องเป็นการดำเนินการตามกระบวนการวิธีพิจารณาความตามกฎหมาย แม้คำร้องจะเป็นเท็จก็ถือไม่ได้ว่าเป็นการแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 เพราะมาตรานี้มิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่การยื่นคำคู่ความต่อศาล"

- คดีนี้ ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้วพิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์ พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยคดีมีเฉพาะข้อกฎหมายว่า การที่จำเลยทั้งสองยื่นคำร้องต่อศาลขอถอนส่วนเงินตามฟ้อง เป็นการแจ้งความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 หรือไม่

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า คำร้องขอถอนส่วนเงินของจำเลยทั้งสองเป็นคำคู่ความ ที่จำเลยทั้งสองยื่นคำร้องดังกล่าวก็เป็นการดำเนินการตามกระบวนการวิธีพิจารณาความตามกฎหมาย ถือไม่ได้ว่าเป็นการแจ้งความต่อเจ้าพนักงานตามความหมาย แห่งประมวลกฎหมายอาญามาตรา 137 จึงจะนำมาตรา 137 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้แก่กรณีไม่ได้ เพราะประมวลกฎหมายอาญามาตรา 137 นี้ได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่การยื่นคำคู่ความต่อศาล ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษายกฟ้อง โจทก์ ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

2. ความผิดฐานเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

2.1 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 117/2516 (ระหว่างนายอิศราเมษะปะบุตร โจทก์ ร้อย-
ตำรวจเอกประผลต เขียวสนั่น ที่ 1, ร้อยตำรวจเอกชาญ คลังโชติ ที่ 2, นายสุรต โพธิทอง
ที่ 3, นายประเสริฐ สุขนิพิธพงษ์ หรือเอี้ยว แซ่ตั้ง ที่ 4 จำเลย) วินิจฉัยว่า "การกระทำ
ซึ่งจะมีมูลความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 157 นั้น จะต้องเป็นการปฏิบัติหรือละเว้น
การปฏิบัติซึ่งอยู่ในหน้าที่

บิดาของ ส. แจ้งความไว้ที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครปฐมว่า โจทก์
จุดคร่า ส. จำเลยที่ 2 เป็นนายตำรวจอยู่กองทะเบียนประวัติอาชญากรจับโจทก์ บอกว่ามีคน
แจ้งให้จับเรื่องจุดผู้หญิง และขู่เชิญให้โจทก์ถอนทะเบียนสมรสกับ ส. จำเลยที่ 2 พาโจทก์ไปพบ
กับจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นนายตำรวจอยู่กองบัญชาการตำรวจภูธร เขต 8 ตำแหน่งนายเวร จำเลยที่ 1
ก็ได้พุดูเชิญโจทก์ และให้จำเลยที่ 2 นำโจทก์ไปมอบให้นายร้อยเวรสถานีตำรวจภูธรอำเภอ
เมืองนครปฐมดังนี้ จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 2 มิได้มีหน้าที่เกี่ยวกับคดีที่บิดา ส.แจ้งความไว้
การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการปฏิบัตินอกหน้าที่ไม่ผิดประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157"

- คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทั้งสี่สมคบกันทำผิดกฎหมาย กล่าวคือ เมื่อวันที่
13 เมษายน 2512 เวลากลางวัน จำเลยที่ 1 และ ที่ 2 เป็นเจ้าพนักงานตำรวจชั้นผู้ใหญ่
ซึ่งมีอำนาจหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน กับจำเลยที่ 3 และ ที่ 4 ได้บังคับ
หน่วงเหนี่ยวกักขังโจทก์ให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกาย และจำเลยทั้งสี่ได้ข่มขืนใจโจทก์ โดย
ไม่อาวุธ เพื่อให้โจทก์ถอนทะเบียนสมรสระหว่างโจทก์กับนาง เสริมศรี เมษะปะบุตร (นางสาว
เสริมศรี บุญเรืองประภา) ซึ่งได้จดทะเบียนกันโดยชอบด้วยกฎหมาย การกระทำของจำเลย
ที่ 1, ที่ 2 เป็นการใช้อำนาจไม่เป็นธรรม และปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหาย
แก่โจทก์ และการกระทำของจำเลยทั้งสี่เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายโดยจำเลยทั้งสี่มี
เจตนาทุจริต เหตุเกิดที่ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองฯ จังหวัด นครปฐม ขอให้ลงโทษตาม
ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83, 157, 309 และ 310

- ศาลชั้นต้นได้สำนวนฟ้องแล้ว มีคำสั่งให้รับประทับฟ้องโจทก์เฉพาะข้อหา
ฐานหน่วงเหนี่ยวกักขังตามมาตรา 310 ส่วนข้อหาตามมาตรา 157 นั้น เห็นว่า จำเลยที่ 1,

ที่ 2 มิได้มีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบในคดีที่โจทก์ถูกกล่าวหาโดยตรง ตามพยานหลักฐานโจทก์ที่นำสืบไม่ปรากฏว่าจำเลยทั้งสองได้ปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ การกระทำของจำเลยทั้งสองไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยทั้งสอง จึงให้ยกฟ้องโจทก์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความตามคำฟ้องและตามที่โจทก์นำสืบว่า จำเลยที่ 1 รับราชการอยู่กองบังคับการตำรวจภูธรเขต 7 ตำแหน่งนายเวร ส่วนจำเลยที่ 2 รับราชการอยู่กองทะเบียนประวัติอาชญากร กรมตำรวจ เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2512 โจทก์พานางสาว เสริมศรี บุญเรืองประภา ไปจังหวัดราชบุรี แล้วต่อมาได้จดทะเบียนสมรสกัน บิดานาง เสริมศรีได้แจ้งความไว้ที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครปฐมว่า โจทก์ลุดคร่านาง เสริมศรี ครั้นเมื่อวันที่ 13 เมษายน 2512 จำเลยที่ 2 กับพวกจับโจทก์จะพาไปสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครปฐม ระหว่างทางจำเลยที่ 2 บอกโจทก์ว่า มีคนแจ้งให้จับเรื่องลุดคร่านาง เสริมศรี โจทก์ว่าจับอย่างไร ได้จดทะเบียนสมรสถูกต้อง จำเลยที่ 2 บอกว่า ให้ถอนเสียไม่ถอนจะเอาเรื่องและขู่โจทก์ว่าจะจัดการ ซึ่งหมายความว่า จะทำร้ายโจทก์เมื่อมาถึงสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครปฐม จำเลยที่ 2 พาไปพบจำเลยที่ 1 ที่บ้าน จำเลยที่ 1 พูดกับโจทก์ว่า ได้ข่าวว่านักเลงนักหรือ จะเอาตายหรือหยอดน้ำข้าวต้ม แล้วจำเลยที่ 1 ให้คนไปตามบิดามารดานาง เสริมศรีมา ระหว่างรออยู่นี้ จำเลยที่ 1 บอกโจทก์ว่า ได้ยินข่าวว่าลื้อใหญ่โตมีอิทธิพล ลื้อจะเอาอย่างไรกับอ๊วกก็ได้ ต่อมานายเม้งบิดานาง เสริมศรีมาที่บ้านจำเลยที่ 1 และ บอกจำเลยที่ 1 ว่า จัดการก็แล้วกัน จำเลยที่ 1 จึงให้จำเลยที่ 2 พาโจทก์ไปมอบให้ร้อยตำรวจโทโชติ อินทรประสิทธิ์ นายร้อยเวร ที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครปฐม

คดีมีปัญหาในชั้นนี้ว่า การกระทำของจำเลยที่ 1 และที่ 2 จะมีมูลความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 หรือไม่ ศาลฎีกาเห็นว่า องค์ประกอบความผิดตามมาตรานี้ จะต้องได้ความในเบื้องต้นว่าการปฏิบัติหรือละเว้นปฏิบัติของเจ้าพนักงานนั้นต้องอยู่ในหน้าที่ แต่การกระทำของจำเลยทั้งสองตามข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นได้ชัดว่า จำเลยที่ 1 มีตำแหน่งเป็นนายเวรอยู่กองบังคับการตำรวจภูธรเขต 7 ส่วนจำเลยที่ 2 ก็รับราชการอยู่กองทะเบียนประวัติอาชญากร กรมตำรวจ มิได้มีหน้าที่ปฏิบัติการเกี่ยวกับคดีที่นายเม้งแจ้งความไว้ที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครปฐม กล่าวหาโจทก์ว่าลุดคร่านาง เสริมศรีแต่ประการใดเลย เมื่อเป็นการปฏิบัติการนอกหน้าที่ ก็ไม่ต้องด้วยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญามาตรา 157"

2.2 คำพิพากษาฎีกาที่ 248/2524 (ระหว่างนายสุรยุทธ โคตรระวีระ โจทก์ นายไชยวัฒน์ สัตยาประเสริฐ จำเลย) วินิจฉัยว่า "ผู้พิพากษาใกล้เคียงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 19, 20 ซึ่งให้พยายามเปรียบเทียบให้คู่ความประนีประนอมยอมความรวมทั้งแนะนำให้แก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องใบมอบอำนาจปิดอากรแสตมป์ไม่ครบถ้วนด้วย ผู้พิพากษาเห็นว่าโจทก์กระทำผิดพระราชบัญญัติ หมายความฯ จึงบอกให้โจทก์รอลงเพื่อให้ตัวตรวจมาหน้าตัวไปดำเนินคดี ถ้าไม่รอจะลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลเป็นการกล่าวตามอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมาย ไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309, 310"

- คดีนี้ศาลชั้นต้นสั่งไม่รับฟ้อง ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "สำหรับข้อที่โจทก์ฟ้องกล่าวหาว่าจำเลยให้คำแนะนำแก่ทนายโจทก์ (ในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 156/2523 ของศาลจังหวัดขอนแก่น) ว่าหนังสือมอบอำนาจให้ฟ้องคดี ซึ่งจำเลย (โจทก์ในคดีนี้) ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ว่าปิดอากรแสตมป์ไม่ครบถ้วนตามประมวลรัษฎากร จะแก้ไขโดยขอเข้าไปให้สรรพากรปรับก็ใช้ได้ เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 นั้น เป็นกรณีเกิดขึ้นจากการใกล้เคียงของจำเลยในฐานะผู้พิพากษาหรือศาลผู้พิจารณาคดี ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 19 และ มาตรา 20 มุ่งหมายที่จะให้ศาลมีอำนาจพยายามเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงหรือประนีประนอมยอมความกันในข้อที่พิพาท ดังนี้ จำเลยจึงชอบที่จะพยายามขจัดข้อโต้เถียงระหว่างคู่ความให้ลดน้อยลงเพื่อไปสู่การตกลงกันด้วยดี การที่จำเลยกล่าวข้อความดังฟ้องโจทก์เป็นการกล่าวถึงบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร และวิธีปฏิบัติในการเสียภาษีอากร และประสงค์ให้โจทก์เข้าใจด้วย เพื่อจะได้ลดข้อโต้เถียงในข้อนี้ การกระทำของจำเลยดังกล่าวยังถือไม่ได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ อันถือว่าเป็นการกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

ส่วนข้อที่โจทก์ฟ้องกล่าวหาว่าจำเลยขู่ให้โจทก์รอลงอยู่ในห้องทำงานของผู้พิพากษา เพื่อให้ตัวตรวจมาควบคุมตัวไปดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติหมายความ หากไม่รอลง จะลงโทษโจทก์ฐานละเมิดอำนาจศาล อันถือว่าเป็นการกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309 มาตรา 310 นั้นเป็นกรณีที่จำเลยเพียงมีความเห็นว่าโจทก์กระทำผิดตามพระราชบัญญัติหมายความ จึงบอกให้โจทก์รอลงเพื่อให้ตัวตรวจมาหน้าตัวไปดำเนินคดีเท่านั้นส่วนการที่จำเลยกล่าวว่า ถ้า

หากโจทก์ไม่รออยู่จะลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาล ก็เป็นการกล่าวอ้างตามอำนาจที่จำเลยมีอยู่ตามกฎหมาย ยิ่งถือไม่ได้ว่าการกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309 และมาตรา 310"

2.3 คดีพิพาทษฎีกาที่ 612/2526 (ระหว่าง นายสุรยุทธ โคตระกูล โจทก์ นายพิชัย อภิชาติอมฤต จำเลย) วินิจฉัยว่า "ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 169 ให้อำนาจศาลที่จะใช้ดุลพินิจตามควรว่า กรณีใดควรจะออกหมายเรียก กรณีใดควรจะออกหมายจับ

โจทก์ถูกฟ้องตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ ซึ่งโจทก์ในคดีนั้นแถลงว่าโจทก์เป็นบุคคลเดียวกับจำเลยในคดีอาญาอีกคดีหนึ่ง ซึ่งศาลได้ออกหมายจับไว้แล้ว ถ้าศาลเห็นว่าคดีมีมูล ก็ขอให้ออกหมายจับด้วย ดังนั้นการที่จำเลยซึ่งเป็นผู้พิพากษาใช้ดุลพินิจออกหมายจับโจทก์ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบตามอำนาจที่จะกระทำได้ ไม่เป็นการกลั่นแกล้งโจทก์ หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามฟ้อง และไม่มีความจำเป็นที่จะต้องสั่งรับฟ้องของโจทก์ไว้เพื่อทำการไต่สวนมูลฟ้องก่อน

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 196 เป็นบทบัญญัติในเรื่องการควบคุมตัวผู้ต้องหาไม่ใช้บทบัญญัติที่ห้ามศาลมิให้ออกหมายจับเพื่อให้ได้ตัวจำเลยมาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 169"

- คดีนี้ศาลชั้นต้นตรวจคำฟ้องของโจทก์แล้วสั่งว่า จำเลยกระทำการในหน้าที่ของอำนาจตุลาการ การออกหมายจับอยู่ในอำนาจของศาล จึงไม่เป็นความผิดตามฟ้องได้ และไม่รับประทับฟ้อง ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าการที่จำเลยออกหมายจับโจทก์เป็นการใช้อำนาจตามบทกฎหมายที่บัญญัติไว้ โจทก์ไม่ใช่ผู้เสียหาย พิพาทษฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "คดีนี้มีปัญหาว่า ฟ้องของโจทก์ชอบด้วยกฎหมายที่ศาลจะต้องสั่งรับไว้เพื่อไต่สวนมูลฟ้องหรือไม่ พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คำฟ้องของโจทก์บรรยายว่า จำเลยรับราชการเป็นผู้พิพากษาศาลแขวงนครราชสีมา เมื่อจำเลยไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่โจทก์เป็นจำเลยแล้วจำเลยสั่งประทับฟ้องและออกหมายจับโดยไม่ได้หมายเรียกให้โจทก์มาให้การแก้คดีเสียก่อน เพราะจำเลยรู้ดีว่าโจทก์มีภูมิลำเนาแน่นอน มีชื่อเสียงดีและในคดีอื่น ๆ

จำเลยก็ไม่เคยออกหมายจับก่อนที่จะออกหมายเรียก การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกลั่นแกล้งโจทก์ และเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ พิเคราะห์แล้วเห็นว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 169 บัญญัติไว้ว่า "เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว แต่ยังไม่ได้นำจำเลยมาให้ศาลออกหมายเรียก หรือหมายจับมาแล้วแต่ควรอย่างไร เพื่อพิจารณาต่อไป" ซึ่งจะเห็นได้ว่าตามบทกฎหมายนี้เป็นการให้อำนาจศาลที่จะใช้ดุลพินิจได้ตามสมควรว่ากรณีใดควรจะออกหมายเรียก กรณีใดควรจะออกหมายจับ นอกจากนี้ข้อเท็จจริงปรากฏอยู่ในรายงานกระบวนการพิจารณาลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2524 ในคดีอาญาหมายเลขคดีที่ 3221/2524 ของศาลชั้นต้นว่า โจทก์ในคดีดังกล่าวแถลงต่อศาลว่าจำเลยทั้งสอง (คือโจทก์คดีนี้ กับนายเต็ก แซ่แต้) เป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยทั้งสองในคดีอาญาหมายเลขคดีที่ 2970/2524 ของศาลชั้นต้น ซึ่งศาลออกหมายจับไว้แล้ว ถ้าศาลเห็นว่าคดีมีมูลก็ขอให้ศาลออกหมายจับด้วย ฉะนั้นการที่จำเลยซึ่งเป็นผู้พิพากษาใช้ดุลพินิจออกหมายจับโจทก์ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบตามอำนาจที่จะกระทำได้ ไม่มีทางที่จะฟังได้ว่าเป็นการกลั่นแกล้งโจทก์ หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามที่โจทก์บรรยายฟ้อง และไม่มีควมจำเป็นที่จะต้องสั่งรับฟ้องของโจทก์ไว้เพื่อทำการไต่สวนมูลฟ้องก่อน ส่วนที่โจทก์ฎีกาว่าในคดีดังกล่าวพิพาทกันด้วยเช็คมีมูลค่าเพียง 9,600 บาท ซึ่งตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 196 จะควบคุมไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามค่าให้การ และที่จจะรู้ว่า เป็นใครและที่อยู่ของเขาวางอยู่ที่ไหนเท่านั้น เห็นว่าตามประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติในเรื่องการควบคุมตัวผู้ต้องหา ไม่ใช่บทบัญญัติที่ห้ามมิให้ศาลออกหมายจับเพื่อให้ได้จำเลยมาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 169 จึงไม่เกี่ยวกับเรื่องที่จำเลยออกหมายจับโจทก์ และไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าโจทก์เป็นผู้เสียหายหรือไม่"

2.4 คำพิพากษาฎีกาที่ 2411/2526 (ระหว่าง น.ส.วิไลลักษณ์ รัตนศรีเวคิน โจทก์ ร.ต.ท.บุญเลิศ จอกกระจ่าย จำเลย) วินิจฉัยว่า "คดีรชนกัน เมื่อผู้ขับขี่ซึ่งเป็นผู้ต้องหาไม่ได้หลบหนี แต่รับสารภาพ และได้ชำระค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบของจำเลยซึ่งเป็นพนักงานสอบสวน คดีก็เป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37(4) การที่จำเลยไม่ทำแผนที่เกิดเหตุ กับปล่อยตัวผู้ต้องหาและคืนรถให้ไป โดยมีได้ทำการเปรียบเทียบค่าทดแทนที่ผู้เสียหายควรจะได้รับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 38 (2) เสียก่อน จำเลยก็ไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157"

- คดีนี้ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีไม่มีมูล พิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "คดีนี้ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ศาลฎีกาจึงฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลอุทธรณ์ฟังมาว่า เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2522 เวลากลางวันโจทก์ ขับรถยนต์หนึ่งของโจทก์ไปตามถนนราชบุรีบูรณะ นายพนมศักดิ์ได้ขับรถยนต์สองแถวตัดหน้ารถโจทก์ในระยะกระชั้นชิด เป็นเหตุให้รถยนต์ทั้งสองคันชนกัน โจทก์โทรศัพท์แจ้งเหตุไปยังสถานีตำรวจนครบาลราชบุรีบูรณะ ต่อมาจำเลยซึ่งเข้าเวรสอบสวนได้มายังที่เกิดเหตุ จำเลยไม่ทำแผนที่เกิดเหตุ ส่งให้โจทก์และนายพนมศักดิ์ไปสถานีตำรวจ เมื่อถึงสถานีตำรวจราชบุรีบูรณะแล้ว เจ้าพนักงานตำรวจได้ลงรายงานประจำวัน นายพนมศักดิ์บอกว่ายินดีชดเชยค่าเสียหายให้โจทก์ โจทก์ขอให้จำเลยก็กรทของนายพนมศักดิ์ไว้ก่อนจนกว่าช่างจะมาตีราคาซ่อมรถโจทก์ จำเลยไม่ยอมยก จำเลยนำรายงานประจำวันซึ่งบันทึกข้อความไว้แล้วมาให้โจทก์ลงลายมือชื่อ โจทก์ไม่ยอมลงลายมือชื่อ จำเลยบอกว่าถ้าโจทก์ไม่ลงลายมือชื่อจำเลยก็จะไม่สนใจและจะปล่อยรถของนายพนมศักดิ์ โจทก์จึงลงลายมือชื่อปรากฏตามรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีของสถานีตำรวจนครบาลราชบุรีบูรณะวันที่ 2 กันยายน 2522 อันดับที่ 9 และที่ 10 สำหรับอันดับที่ 10 โจทก์ได้บันทึกข้อความเพิ่มเติมลงไปว่า "เซ็นโดยไม่ได้มาใจ" เมื่อโจทก์ลงลายมือชื่อในรายงานประจำวันดังกล่าวแล้ว จำเลยบอกให้โจทก์นั่งรถของนายพนมศักดิ์ไปหาซ่อมรถ โจทก์นั่งรถของนายพนมศักดิ์ไปทางสถานีตำรวจนครบาลราชบุรีบูรณะ ประมาณ 2 กิโลเมตร นายพนมศักดิ์ก็ไล่โจทก์ลงจากรถ

พิเคราะห์แล้ว ที่โจทก์ฎีกาว่าคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ที่ว่าคดีนี้เป็นคดีรถชนกัน เป็นคดีลหุโทษ อยู่ในอำนาจศาลแขวง เมื่อนายพนมศักดิ์ผู้ต้องหาได้รับสารภาพตลอดข้อหา คดีก็ไม่จำเป็นต้องทำการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความในศาลแขวง มาตรา 20 (ที่ถูกเป็นพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.2499) จึงไม่ต้องทำแผนที่เกิดเหตุ โจทก์ไม่เห็นด้วย เพราะจำเลยเป็นพนักงานสอบสวนไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใดก็ต้องทำแผนที่เกิดเหตุให้เรียบร้อยเสียก่อนชี้ให้คู่กรณีเห็นว่าใครเป็นฝ่ายผิด แล้วจึงแยกรถของคู่กรณีออกจากกันได้ แต่จำเลยไม่ปฏิบัติตามดังกล่าว การกระทำของจำเลยจึงเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบนั้น ศาลฎีกาเห็นว่า การกระทำของนายพนมศักดิ์เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ที่กำหนดโทษไว้ในมาตราอื่นที่มีโทษมาตรา 160 วรรคสอง พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจทำการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ

อาญา มีอำนาจเปรียบเทียบได้ ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 145
 ปรากฏตามรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีของสถานีตำรวจนครบาลราษฎร์บูรณะ วันที่ 2 กันยายน
 2522 อันดับที่ 9 และที่ 10 ว่าเมื่อจำเลยไปถึงที่เกิดเหตุ นายพนมศักดิ์รับสารภาพว่าได้ขับ
 รถยนต์สองแถวเลี้ยวตัดหน้ารถโจทก์ที่วิ่งมาทางตรงในระยะกระชั้นชิด จึงนำคู่มือทั้งสอง
 ฝ่ายมายังสถานีตำรวจเพื่อเจรจาตกลงเรื่องค่าเสียหาย ในวันเดียวกันนั้นจำเลยก็เปรียบเทียบ
 ปรับนายพนมศักดิ์ นายพนมศักดิ์ได้ชำระค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบของจำเลย คดีอาญาดังกล่าว
 จึงเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37(4) ดังนั้นที่จำเลยไม่
 ทบทวนที่เกิดเหตุจะถือว่าเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหาได้ไม่ เพราะนายพนมศักดิ์
 ผู้ต้องหาได้รับสารภาพตามที่ถูกกล่าวหา คดีที่นายพนมศักดิ์เป็นผู้ต้องหาอยู่ในอำนาจจำเลยจะเปรียบเทียบ
 เปรียบได้ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 145 และตามรูปคดี จำเลยย่อม
 เห็นได้ชัดตั้งแต่อยู่ในที่เกิดเหตุแล้วว่า คดีอาญาที่นายพนมศักดิ์ตกเป็นผู้ต้องหาจะต้องเลิกกันตาม
 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37(4) อยู่แล้ว การทบทวนที่เกิดเหตุก็ไม่ก่อ
 ให้เกิดประโยชน์แต่อย่างใด ฎีกายี่ห้าพันไม่ขึ้น ที่โจทก์ฎีกาว่าโจทก์ลงลายมือชื่อในรายงาน
 ประจำวันเกี่ยวกับคดีโดยไม่ได้มาใจเพราะว่าจำเลยขู่ว่าถ้าโจทก์ไม่ลงลายมือชื่อจำเลยก็จะปล่อย
 นายพนมศักดิ์ และคืนรถยนต์สองแถวให้นายพนมศักดิ์ไป การกระทำของจำเลยทำให้โจทก์ได้รับความ
 ความเสียหาย จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 นั้น รายงานประจำวัน
 เกี่ยวกับคดีที่โจทก์อ้างว่าโจทก์ลงลายมือชื่อโดยไม่ได้มาใจมีข้อความว่า ร. ต.ท. บุญเลิศ
 จอกกระจาย รอง สวป. เวนสอบสวนแจ้งว่า คู่กรณีทั้งสองฝ่ายยืนยันว่าจะไปเจรจาตกลงชดเชย
 ค่าเสียหายกรณีกันเอง และผู้เสียหายยินยอมให้พนักงานสอบสวนทำการเปรียบเทียบปรับผู้ต้อง
 หา ในชั้นพนักงานสอบสวนจึงได้เปรียบเทียบปรับนายพนมศักดิ์ ๓ ๖๕๕๕ ฎีกุล ผู้ต้องหาในข้อหา
 ดังกล่าว เป็นเงิน 400 บาท ผู้ต้องหายินยอมชำระค่าปรับตามคดีเปรียบเทียบที่ 1526/22 จึง
 ได้ปล่อยตัวไป และได้มอบรถยนต์ในที่เกิดเหตุคืนไปแล้ว" ศาลฎีกาเห็นว่า ข้อความดังกล่าวไม่
 ส่อให้เห็นว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบแต่อย่างใด ที่โจทก์ไม่ได้มาใจลง
 ลายมือชื่อในรายงานดังกล่าวนี้ ก็มีได้อ้างว่าจำเลยเปรียบเทียบปรับนายพนมศักดิ์ไปโดยโจทก์
 ซึ่งเป็นผู้เสียหายไม่ยินยอมแต่อย่างใด แต่สาเหตุเกิดจากจำเลยไม่ควบคุมนายพนมศักดิ์และยึด
 รถยนต์สองแถวของนายพนมศักดิ์ไว้ตามคำขอร้องของโจทก์เพื่อประโยชน์ในการเจรจาเรียกค่า
 สินไหมทดแทนจากนายพนมศักดิ์นั่นเอง ศาลฎีกาเห็นว่าตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก
 พ.ศ.2522 มาตรา 78 ในกรณีขบวนการทางซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สิน

ของผู้อื่นพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดรถคันที่ผู้ขับขี่หลบหนีหรือไม่แสดงตนว่าเป็นผู้ขับขี่จนกว่าคดีถึงที่สุดหรือได้ตัวผู้ขับขี่เท่านั้น แต่ปรากฏว่านายพนมศักดิ์มิได้หลบหนีและความผิดที่นายพนมศักดิ์ตกเป็นผู้ต้องหาเป็นความผิดที่พนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบปรับ นายพนมศักดิ์ก็ได้ชำระค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบ คดีอาญาดังกล่าวจึงเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37(4) จำเลยจึงไม่มีอำนาจควบคุมนายพนมศักดิ์และยึดรถยนต์สองแถวของนายพนมศักดิ์ไว้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว แม้จำเลยจะปล่อยนายพนมศักดิ์และคืนรถยนต์สองแถวให้นายพนมศักดิ์ไปโดยมิได้ทำการเปรียบเทียบค่าทดแทนที่โจทก์ควรจะได้รับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 38(2) เสียก่อน การกระทำของจำเลยก็ไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ฎีกาข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยในผล"

2.5 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3962/2527 (ระหว่างนายยุทธนา วชิรเกยูร โจทก์ ร.ต.อ.วงศ์เทพ วงศ์พรหมเมศรี จำเลย) วินิจฉัยว่า "จำเลยเป็นพนักงานสอบสวนและมีตำแหน่งสารวัตรปกครองป้องกันเข้าไปในบ้านโจทก์เพื่อตามหาตัวโจทก์เกี่ยวกับเรื่องที่จำเลยจับโจทก์ในข้อหาผิดฐานลักทรัพย์ โดย จ. คนเฝ้าบ้านโจทก์อนุญาตให้เข้าไป จำเลยเข้าไปในห้องนอนของโจทก์ เมื่อไม่พบตัวโจทก์ก็ออกมาทันที ดังนั้นการกระทำของจำเลยยังไม่เป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของโจทก์โดยปกติสุข ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362, 365 และไม่เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ตาม มาตรา 157"

3. ความผิดฐานเบิกความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177

3.1 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3200/2531 (ระหว่าง นายศาลวิไล เจมส์ วิลเลียมส์ โจทก์ นายวิไล พิณพงษ์ จำเลย) วินิจฉัยว่า "การที่จะเป็นความผิดฐานเบิกความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177 ได้ จะต้องได้ความด้วยว่าความเท็จที่เบิกความไปนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี เมื่อข้อหาในคดีเดิมที่โจทก์นำมาเป็นมูลในการฟ้องคดีนี้ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง เพราะเห็นว่าโจทก์ไม่ได้บรรยายฟ้องในข้อหาและมิได้ระบุมาตรการที่ขอให้ลงโทษ ถือได้ว่าข้อหาที่โจทก์นำมาเป็นมูลในการฟ้องคดีนี้ยังไม่เคยมีการฟ้องต่อศาลมาก่อน จึงไม่มีประเด็นที่

จะต้องวินิจฉัยว่าคำเบิกความของจำเลยในคดีนั้นเป็นข้อสำคัญในคดีอันจะ เป็นความผิดฐานเบิกความเท็จหรือไม่ ฟ้องในคดีนี้จึงยังไม่มีมูลที่ศาลจะประทับฟ้องไว้พิจารณาต่อไปได้"

- คดีนี้ โจทก์ฟ้องให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177 ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้วพิพากษายกฟ้อง
โจทก์อุทธรณ์
ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน
โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...ที่โจทก์ฎีกาว่า คำเบิกความของจำเลยในคดีก่อนเป็นข้อสำคัญในคดีและความผิดของจำเลยก็ได้สำเร็จแล้ว จำเลยได้เบิกความไปครบถ้วนแล้ว การที่ศาลชั้นต้นจะหยิบยกคำเบิกความของจำเลยขึ้นมาวินิจฉัยหรือไม่ ไม่เป็นข้อที่ทำให้จำเลยไม่ต้องรับโทษนั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177 ซึ่งเป็นบทกฎหมายที่โจทก์ประสงค์จะให้ศาลลงโทษจำเลยบัญญัติว่า "ผู้ใดเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล ถ้าความเท็จนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี" พึงเห็นได้ว่า การที่จะเป็นความผิดตามมาตรานี้ได้นอกจากจะต้องได้ความว่า บุคคลที่ถูกฟ้องเข้าเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาลแล้ว ยังจะต้องให้ได้รับความด้วยว่าความเท็จที่เบิกความไปนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี ปรากฏว่าในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ 706/2528 ของศาลชั้นต้น ซึ่งโจทก์นำมาเป็นมูลในการฟ้องคดีนี้ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์เพราะ เห็นว่า ในข้อหาเรียกรับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 143 โจทก์ไม่ได้บรรยายฟ้องมาสำหรับข้อหานี้และมิได้ระบุมาตราที่ขอให้ลงโทษจำเลยมาท้ายฟ้องถือว่าโจทก์ไม่ประสงค์จะฟ้องจำเลยที่ 3 ให้ศาลพิจารณาโทษตามบทมาตราดังกล่าว เช่นนี้จึงถือได้ว่าข้อหาสำหรับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 143 ซึ่งโจทก์นำมาเป็นมูลในการฟ้องคดีนี้ยังไม่เคยมีการฟ้องต่อศาลมาก่อน จึงไม่มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่าคำเบิกความของจำเลยในคดีนั้นเป็นข้อสำคัญในคดีอันจะ เป็นความผิดฐานเบิกความเท็จในข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 143 หรือไม่ ที่โจทก์อ้างว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามฟ้องโดยนัยแห่งคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 126-127/2523 ระหว่าง นายอิทธิศักดิ์ หงษ์บุตร โจทก์ นางชม ประชุมพันธ์ กับพวกจำเลย

นั้น เห็นว่าคดีดังกล่าวรูปคดีตรงกับคดีนี้ไม่ ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาต้องกันมาว่าคดีโจทก์ไม่มีมูล ฎีกาฟ้องเสีย ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

3.2 คำพิพากษาฎีกาที่ 224/2532 (ระหว่าง นายประยูร สุขศิริ โจทก์ นายพิเชษฐ์ เดชชัย จำเลย) วินิจฉัยว่า "ในคดีก่อนจำเลยถูกฟ้องในข้อหาขับรถยนต์โดยประมาทชนรถยนต์ที่ผู้เสียหาย (โจทก์คดีนี้) ขับสวนทางมา เป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัสและมีบุคคลอื่นถึงแก่ความตายและได้รับอันตรายบาดเจ็บ การที่จำเลยเบิกความในคดีก่อนว่าผู้เสียหายขับรถยนต์ชนรถยนต์ที่จำเลยขับในช่องทางเดินรถของจำเลย มีพวกผู้เสียหายเก็บเศษกระจกและเศษไม้จากช่องทางเดินรถของจำเลย ไปไว้ในช่องทางเดินรถของผู้เสียหายเท่ากับเบิกความว่าเหตุที่รถยนต์ชนกันเป็นความผิดของผู้เสียหาย มิใช่ความผิดของจำเลย ซึ่งเป็นประเด็นโดยตรงของคดีก่อนที่ว่าจำเลยขับรถยนต์โดยประมาทหรือไม่ ข้อความที่จำเลยเบิกความจึง เป็นข้อสำคัญในคดี

แม้จำเลยจะมีสิทธิในการต่อสู้คดี และ จะให้การอย่างไรหรือไม่ยอมให้การในคดีก่อนก็ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 ก็ตาม แต่ในชั้นพิจารณาคดีดังกล่าว ตัวจำเลยได้เข้าเบิกความในคดีในฐานะพยานซึ่ง เป็นอีกฐานะหนึ่งต่างหากจากการเป็นตัวจำเลยหากคำเบิกความของจำเลยเป็นเท็จ จำเลยก็ต้องมีความผิดฐานเบิกความเท็จ จะยกเอาสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยมาอ้าง เพื่อยกเว้นความรับผิดฐานเบิกความเท็จหาได้ไม่"

- คดีนี้ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177 ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้วพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า จำเลยเบิกความตามสิทธิในการต่อสู้คดีว่าไม่ได้

กระทำผิด และไม่เป็นข้อสำคัญในคดี พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "มีปัญหาคำขึ้นฎีกาว่า คดีโจทก์มีมูลหรือไม่ คดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์โดยอาศัยข้อเท็จจริง แต่ศาลอุทธรณ์ยกฟ้องโดยข้อกฎหมาย จึงมีปัญหาคำขึ้นฎีกาตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยมีสิทธิเบิกความต่อสู้คดีว่าไม่ได้กระทำผิด แม้จะ

เป็นความเท็จก็ไม่เป็นความผิด และคำเบิกความของจำเลยเป็นข้อสำคัญในคดีหรือไม่ ศาลฎีกาเห็นว่าในคดีก่อนจำเลยถูกฟ้องในข้อหาข่มขืนโดยประมาทชนรยนต์ที่ผู้เสียหายซึ่งเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยคดีนี้สืบสวนมาเป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัส และมีบุคคลอื่นที่โดยสารมาในรถยนต์ผู้เสียหายถึงแก่ความตายและได้รับอันตรายบาดเจ็บ การที่จำเลยเบิกความในคดีดังกล่าวว่าผู้เสียหายข่มขืนชนรยนต์ที่จำเลยขับในช่องทางเดินรถของจำเลย มีพวกของผู้เสียหายเก็บเศษกระจกและเศษไม้จากช่องทางเดินรถของจำเลยไปไว้ในช่องทางเดินรถของผู้เสียหาย เท่ากับเบิกความว่า เหตุที่รถยนต์ชนกันเป็นความผิดของผู้เสียหาย มีข้อความผิดของจำเลยซึ่งเป็นประเด็นโดยตรงของคดีก่อนที่จำเลยขับรถยนต์โดยประมาทหรือไม่ ดังนั้นข้อความที่จำเลยเบิกความดังกล่าวจึงเป็นข้อสำคัญในคดี สำหรับในปัญหาที่ว่า จำเลยคดีนี้เป็นจำเลยในคดีก่อน การที่จำเลยเบิกความเป็นสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยนั้นเห็นว่า แม้จำเลยจะมีสิทธิในการต่อสู้คดี และจะให้การอย่างไร หรือไม่ยอมให้การก็ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 ก็ตาม แต่ในชั้นพิจารณาคดีตัวจำเลยได้เข้าเบิกความในคดีดังกล่าวในฐานะพยานซึ่งเป็นอีกฐานะหนึ่งต่างหากจากการเป็นจำเลย ดังนั้นหากคำเบิกความของจำเลยเป็นเท็จก็ต้องมีความผิดฐานเบิกความเท็จ จะยกเอาสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยในคดีดังกล่าวมาอ้างเพื่อยกเว้นความรับผิดชอบฐานเบิกความเท็จหาได้ไม่ ทั้งบทกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177 ก็มีได้บัญญัติเป็นข้อยกเว้นไว้ ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าเป็นสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น แต่โดยที่ศาลอุทธรณ์ยังมีได้วินิจฉัยชี้ขาดข้อเท็จจริงว่า พยานหลักฐานของโจทก์ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องมีมูลให้ฟังได้ว่าข้อความที่จำเลยเบิกความในคดีก่อนเป็นเท็จหรือไม่ ศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัยไปเสียทีเดียวโดยไม่จำเป็นต้องย้อนสืบสวนไปที่ศาลอุทธรณ์พิจารณาในปัญหานี้เสียก่อน ข้อเท็จจริงได้ความว่า ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ 508/2527 ของศาลชั้นต้น ศาลวินิจฉัยคำเบิกความของจำเลยว่าไม่มีน้ำหนักน่ารับฟัง เพราะข้อที่จำเลยเบิกความว่ามีชาย 3 คนเอาเศษไม้ เศษกระจกไปโยนใส่ในช่องทางเดินรถ บ.ข.ส. และขณะนั้นมีตำรวจทางหลวงอยู่ที่สถานที่เกิดเหตุแล้ว จำเลยกล่าวว่าจะถูกข่มขู่จึงไม่ได้แจ้งตำรวจทางหลวงเรื่องชาย 3 คน แต่ได้บอกกับพันตำรวจตรีวิโรจน์ขณะที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งจำเลยมิได้อ้างตำรวจทางหลวงมาเบิกความ และไม่ถามพันตำรวจตรีวิโรจน์ที่จำเลยอ้างมาเป็นพยานถึงเรื่องที่จำเลยเบิกความ ศาลจึงไม่เชื่อคำเบิกความของจำเลยซึ่งเป็นเรื่องของการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน ส่วนข้อเท็จจริงตามคำเบิกความของจำเลยดังกล่าวจะเป็นความจริงหรือความเท็จยังไม่แน่ชัด ยิ่งไปกว่านั้นแม้ศาลจะรับฟังเป็นยุติ

ในคดีก่อนว่าจำเลยได้กระทำความผิดฐานข่มขืนโดยประมาทโดยจำเลยข่มขืนเข้าในทางเดินของรถที่ผู้เสียหายขับก็ตามก็ไม่เป็นการผูกมัดในคดีใหม่นี้ให้ต้องฟังว่า ข้อความที่จำเลยเบิกความในคดีก่อนเป็นเท็จ เพราะมีฉะนั้นแล้วในคดีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยโดยเชื่อว่าจำเลยทำความผิดแล้ว ค่าเบิกความของจำเลยในคดีดังกล่าวจะต้องเป็นเท็จหมด ซึ่งหาเป็นเช่นนั้นไม่ เฉพาะอย่างยิ่งคดีนี้โจทก์ห้ามมีพยานหลักฐานนอกจากพยานหลักฐานในคดีก่อนมานำสืบให้เห็นว่าข้อความที่จำเลยเบิกความดังกล่าวเป็นความเท็จไม่ จึงจะฟังว่าค่าเบิกความของจำเลยในคดีก่อนเป็นเท็จไม่ได้ ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยในผลคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ที่ว่าคดีโจทก์ไม่มีมูล"

3.3 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 326/2500 (ระหว่าง นายสุจรัส อ้อมภัย โจทก์ นายมาลา จิตรจางค์ จำเลย) วินิจฉัยว่า "คดีแพ่งจำเลยฟ้องโจทก์ว่าผิดสัญญาเช่าบ้านที่ขายฝากและละเมิดนั้น แม้โจทก์ขายฝากเรือนแก่จำเลย 4,000 บาท แต่จำเลยเบิกความเป็นพยานในคดีแพ่งว่าขายฝากกันราคา 6,400 บาท ก็ไม่มีผลกระทบกระเทือนสัญญาขายฝาก ไม่มีผลเปลี่ยนแปลงสิทธิหน้าที่หรือความรับผิดชอบระหว่างโจทก์จำเลยในคดี และการรับเงินระหว่างโจทก์จำเลยจะรับกันต่อหน้าเจ้าพนักงานหรือไม่ก็ไม่มีสำคัญ ค่าเบิกความของจำเลยจึงไม่ใช่ข้อสำคัญในคดีคดีโจทก์ไม่มีมูลฐานเบิกความเท็จตาม มาตรา 177"

- คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2507 จำเลยได้ฟ้องโจทก์ในคดีแพ่งคดีที่ 257/2507 ในข้อหาว่าผิดสัญญาเช่าและละเมิด จำเลยได้ให้การในฐานะเป็นพยานในคดีนั้นว่า โจทก์ขายฝากเรือนให้จำเลย 6,400 บาท และจ่ายเงินให้โจทก์ไปต่อหน้าเจ้าหน้าที่อำเภอความจริงโจทก์ขายฝากเรือนให้จำเลยในราคา 4,000 บาท ทั้งจำเลยก็ได้จ่ายเงินราคาขายฝากต่อหน้าเจ้าหน้าที่อำเภอ การเบิกความเท็จของจำเลยเป็นสาระสำคัญในคดีนั้น ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177 วรรคแรก

ศาลชั้นต้นฟังคำแถลงของโจทก์ประกอบคำฟ้องแล้ว วินิจฉัยว่า จำนวนเงินที่รับกันจริง เท่าใดหาใช่สาระสำคัญของสัญญาขายฝากไม่ และการรับเงินกันที่ไหนก็ไม่ใช่สาระสำคัญของสัญญา ฉะนั้น ค่าเบิกความตามที่โจทก์ฟ้องนั้นจึงไม่ใช่สาระสำคัญของคดีนั้น คดีจึงไม่มีมูลเป็นความผิดตามที่โจทก์ฟ้อง จึงพิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้ว พิพากษายืน

โจทก์ฎีกาต่อมา

ศาลฎีกาได้ตรวจสอบนวนประชุมปรึกษาคดีแล้ว เห็นว่าแม้โจทก์ขายฝากเรือนแก่จำเลยราคา 4,000 บาท แต่จำเลยเบิกความว่าขายฝากกันในราคา 6,400 บาท ก็ไม่มีผลกระทบกระเทือนสัญญาขายฝากระหว่างโจทก์จำเลย และไม่มีผลเปลี่ยนแปลงสิทธิและหน้าที่หรือความรับผิดชอบระหว่างโจทก์จำเลยในคดีเรื่องนั้นแต่อย่างใด และการรับเงินระหว่างโจทก์จำเลยจะรับเงินกันต่อหน้าเจ้าพนักงานหรือไม่ก็ไม่มีสำคัญเช่นเดียวกัน คำเบิกความของจำเลยจึงไม่ใช่สาระสำคัญในคดีนั้นคดีที่โจทก์ฟ้อง จึง ไม่มีมูลเป็นความผิดทางอาญา ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

3.4 คำพิพากษาฎีกาที่ 3439/2529 (ระหว่าง นางเสาวลักษณ์ วีระชาติยานุกุล โจทก์ นายวิชาญ แซ่เอี้ย จำเลย) วินิจฉัยว่า "คำเบิกความที่เป็นข้อสำคัญในการพิจารณาคดีว่าโจทก์กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คหรือไม่ อยู่ที่ว่าโจทก์ออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คหรือไม่ มิได้อยู่ที่ว่าเช็คที่จำเลยฟ้องโจทก์เป็นคดีอาญานั้นมีการชำระหนี้บางส่วนตามเช็คนั้นหรือไม่ ดังนั้นแม้คำเบิกความดังกล่าวของจำเลยจะเป็นเท็จ ก็มิใช่คำเบิกความอันเป็นเท็จที่เป็นข้อสำคัญในคดีอาญา จำเลยไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177"

- คดีนี้ ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าการกระทำของจำเลยไม่มีมูลความผิดตามที่โจทก์ฟ้อง พิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "สาระสำคัญตามคำฟ้องโจทก์อ้างว่าในคดีที่จำเลยฟ้องโจทก์นั้นข้อความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คนั้น จำเลยเบิกความว่า จำเลยได้ซื้อรถแทรกเตอร์ยี่ห้อโตโยต้าจากโจทก์ 1 คัน ราคา 210,000 บาท ได้ชำระเงินสดให้โจทก์เป็นความเท็จ ความจริงโจทก์ออกเช็คให้จำเลยจริง เมื่อจำเลยขึ้นเงินตามเช็คไม่ได้ โจทก์จำเลยประนีประนอมยอมกันโดยโจทก์เอารถแทรกเตอร์ยี่ห้อโตโยต้าของโจทก์คืนให้โจทก์ตามเช็คบางส่วน โดยตีราคาแทรกเตอร์ 210,000 บาท เงินตามเช็คบางส่วนที่เหลือให้โจทก์ใช้จำเลยภายใน 1 เดือน โดยจำเลยจะไม่เอาความผิดทางอาญาเกี่ยวกับ

เช็คนั้นกับโจทก์ ความผิดเกี่ยวกับเช็คในทางอาญาให้เป็นอันยกเลิกกันไป เห็นว่าคำเบิกความที่เป็นข้อสำคัญในการพิจารณาคดีว่าโจทก์กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติ ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คหรือไม่ได้อยู่ที่ว่า เช็คที่จำเลยฟ้อง เป็นคดีอาญานั้นมีการชำระหนี้บางส่วนตามเช็คนั้นหรือไม่ ดังนั้นคำเบิกความของจำเลยจะเป็นความเท็จจริงดังฟ้องก็ไม่ใช้คำเบิกความอันเป็นเท็จที่เป็นข้อสำคัญในคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177 ที่โจทก์ขอให้ลงโทษ คดีโจทก์ไม่มีมูลความผิดดังฟ้อง เมื่อคดีโจทก์ไม่มีมูลเสียแล้วก็ไม่ต้องพิจารณาฎีกาข้ออื่น ๆ เพราะไม่เป็นประโยชน์แก่คดี ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

3.5 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2110/2523 (ระหว่าง นายเบญจ มัชชัณติกะ โจทก์ นางอรารรณ ลิขิตศิริรัตน์ จำเลย) วินิจฉัยว่า "จำเลยเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องว่า โจทก์ออกเช็คโดยไม่ลงวันที่ จำเลยลงวันที่เช็คตามที่โจทก์มีจดหมายบอกให้นำเช็คไปขึ้นเงิน จึง เป็นกรณีจำเลยผู้ทรงจุดวันทีลงเอง มีผลเพียงให้รายการในเช็คสมบูรณ์เป็นฟ้องคดีแพ่งเท่านั้น ไม่มีผลเป็นความผิดอาญาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค คำเบิกความของจำเลยในข้อที่ว่าโจทก์มีจดหมายบอกให้นำเช็คไปขึ้นเงินดังกล่าว หากจะเป็นเท็จก็ไม่เข้าข้อสำคัญในคดี"

- คดีนี้ ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้ววินิจฉัยว่า ข้อความที่จำเลยเบิกความ มีเข้าข้อสำคัญในคดี จำเลยไม่มีความผิด พิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "ในคดีอาญาเรื่องก่อนที่จำเลยฟ้องโจทก์ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค จำเลยเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องว่าโจทก์ผู้ออกเช็คไม่ได้ลงวันที่ในเช็ค จำเลยให้เสมียนลงวันที่ออกเช็คเป็นวันที่ 15 มิถุนายน 2522 ตามที่โจทก์มีจดหมายบอกให้นำเช็คไปขึ้นเงิน คำเบิกความของจำเลยขัดแย้งว่าวันที่ไม่ได้ลงวันที่ในเช็คที่โจทก์ส่งจ่ายชำระหนี้จำเลย และจำเลยผู้ทรงจุดวันทีลงเอง จะเป็นวันที่ซึ่งตกลงกันโดยโจทก์เขียนจดหมายมาบอกจริงหรือไม่ ก็มีผลเพียงให้รายการในเช็คสมบูรณ์เพื่อฟ้องคดีแพ่งเท่านั้น ไม่มีผลเป็นความผิดอาญาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ดังนั้นคำเบิกความของจำเลยที่ว่าโจทก์มีจดหมายบอกให้นำเช็คไปขึ้นเงิน หากจะเป็นเท็จก็ไม่เข้าข้อสำคัญในคดีอาญานั้น จำเลยไม่มีความผิดดังฟ้อง"

3.6 คำพิพากษาฎีกาที่ 1587/2529 (ระหว่างนายบุญส่ง เนียมศิริ โจทก์ นายเฮง สกลใจดี จำเลย) วินิจฉัยว่า "การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยชี้ขาดข้อเท็จจริงแห่งคดีในชั้นได้สวนมูลฟ้องว่า พยานที่โจทก์นำสืบมาฟังไม่ได้ว่าจำเลยฟ้องโจทก์เป็นฟ้องเท็จนั้นเป็นการวินิจฉัยว่าพยานโจทก์ที่นำสืบมาไม่มีมูลความผิดฐานฟ้องเท็จนั่นเองไม่เป็นการขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ข้อสำคัญในคดีสำหรับความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ก็คือ หลอกหลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกหลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกหลวง การเอาเช็คไปขอแลกเงินสด มิใช่เป็นการหลอกหลวงให้ส่งทรัพย์สิน ถึงโจทก์จะกระทำตามที่จำเลยเบิกความ โจทก์ก็ไม่มีมูลความผิดฐานฉ้อโกง ดังนี้แม้จำเลยจะรู้ว่าเป็นเช็คที่โจทก์นำมามอบให้จำเลยเกี่ยวกับการเล่นการพนันสลากกินรวบแล้วจำเลยมาเบิกความว่าเช็คที่โจทก์นำไปขอแลกเงินสดจากจำเลย แม้จะเป็นความเท็จ ก็มิใช่เป็นข้อสำคัญในคดีสำหรับความผิดฐานฉ้อโกง จำเลยไม่มีมูลความผิดฐานเบิกความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177"

- คดีนี้ ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ววินิจฉัยว่า โจทก์มิได้นำสืบว่าขณะฟ้องจำเลยรู้ยู่่าข้อความที่ฟ้องเป็นเท็จ จึงไม่ครบองค์ความผิด การกระทำของจำเลยตามที่โจทก์นำสืบไม่เป็นความผิดฐานฟ้องเท็จ และพยานโจทก์ตามที่นำสืบฟังไม่ได้ว่าคำเบิกความของจำเลยตามคำฟ้องเป็นเท็จ คดีโจทก์เท่าที่ไต่สวนมายังไม่พอรับประทับฟ้องไว้พิจารณา พิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "ปัญหาข้อต่อไปที่ว่า คำเบิกความของจำเลยในคดีฉ้อโกงเป็นข้อสำคัญในคดีหรือไม่นั้น โจทก์ฟ้องความว่า จำเลยเบิกความเท็จในคดีหมายเลขคดีที่ 1562/2525 (คดีหมายเลขแดงที่ 2857/2526) ของศาลอาญา โดยเบิกความว่าโจทก์นำเช็คธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขาราชวัตร เลขที่ 0238499 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2524 จำนวนเงิน 190,000 บาท ซึ่งนายสมชาย เปรมบริก เป็นผู้ส่งจ่ายไปขอแลกเงินสดจากจำเลย และโจทก์ได้รับเงินตามเช็คไปจากจำเลยแล้วซึ่งไม่เป็นความจริงความจริงโจทก์นำเช็คฉบับดังกล่าวไปมอบให้จำเลยพร้อมด้วยเอกสารการเล่นการพนันสลากกินรวบในฐานะที่โจทก์เป็นคนกลางระหว่างจำเลยกับผู้มีชื่อ โดยโจทก์มีหน้าที่ติดต่อหาคนมาเล่นสลาก

กินรวบ ซึ่งจำเลยก็ทราบดี ศาลฎีกาเห็นว่า ข้อสำคัญในคดีสำหรับความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 คือ หลอกหลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกหลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกหลวง แต่การเอาเช็คไปขอแลกเงินสด มิใช่เป็นการหลอกหลวงให้ส่งทรัพย์ ถึงโจทก์จะกระทำตามที่จำเลยเบิกความ โจทก์ก็ไม่มี ความผิดฐานฉ้อโกง ดังนั้นแม้จำเลยจะรู้ว่าเช็คฉบับดังกล่าวเป็นเช็คที่โจทก์นำมามอบให้จำเลยเกี่ยวกับการเล่นการพนันสลากกินรวบ แล้วจำเลยมาเบิกความว่าเป็นเช็คที่โจทก์นำไปขอแลกเงินสดจากจำเลย ข้อที่จำเลยเบิกความดังกล่าว แม้จะเป็นความจริง ก็มีใช่เป็นข้อสำคัญในคดีสำหรับความผิดฐานฉ้อโกง ศาลล่างทั้งสองพิพากษายกฟ้องชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

3.7 ค.พิพากษาฎีกาที่ 4469/2529 (ระหว่างนางพัชรี โฆษิตชัยวัฒน์ โจทก์ น.ส.กิมฮวย แซ่ลิ้ม จำเลย) วินิจฉัยว่า "ประเด็นข้อพิพาทในคดีแพ่งเดิมมีว่า จำเลย (โจทก์คดีเดิม) ได้ครอบครองที่พิพาทโดยสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกันเป็นเวลา 10 ปี หรือไม่ว่าง ศาลชั้นต้นเชื่อว่าบิดาจำเลยได้ยกที่พิพาทให้จำเลย และจำเลยได้ครอบครองด้วยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกันเป็นเวลา 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 แล้ว หาใช่หลงเชื่อคำเบิกความจำเลยที่ว่าไม่เคยขอซื้อที่ดินของโจทก์ไม่ ถึงแม้คำเบิกความดังกล่าวจะเป็นเท็จ ก็มีใช่ข้อสำคัญในคดี เพราะมิใช่เป็นข้อความในประเด็นที่อาจจะทำให้คู่ความถึงแพ้ชนะกันในประเด็นนั้น การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานเบิกความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177"

- คดีนี้ ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีโจทก์ไม่มีมูล พิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "โจทก์ฎีกาว่าคำเบิกความของจำเลยตามฟ้องที่ว่า "ข้าพเจ้าไม่เคยขอซื้อที่ดินของจำเลยที่ 1" เป็นข้อสำคัญในคดีโดยตรงโดยอ้างว่าหากจำเลยเบิกความว่าจำเลยเคยมาขอซื้อที่ดินของโจทก์แล้วก็จะทำให้ศาลฟังได้ว่าจำเลยมิได้ครอบครองที่ดินของโจทก์ด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกัน และก็คงไม่พิพากษาว่าจำเลยได้กรรมสิทธิ์ที่ดินโดยการครอบครองปรบักษ์เช่นนั้น เพราะการครอบครองจำเลยไม่ครบองค์

ประกอบว่าจำเลยได้ครอบครองที่ดินดังกล่าวโดยสงบ เปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของเกินกว่า 10 ปี ขาดเจตนาเป็นเจ้าของนั่นเอง ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้ว คดีนี้ศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงว่า จำเลยเบิกความในฐานะเป็นโจทก์ และอ้างตนเองเป็นพยานตามเอกสารหมาย จ.2 ว่า "ข้าไม่เคยขอซื้อที่ดินของจำเลยที่ 1" ปรากฏตามคำให้การพยานโจทก์ในคดีหมายเลขคดีที่ 681/2523 และ 40/2524 คดีหมายเลขแดงที่ 993/994/2527 ของศาลจังหวัดนครปฐม ระหว่าง นางสาวกิมฮวย แซ่ลิ่มที่ 1 กับพวก โจทก์ นางพัชรี วัฒนชัยวัฒน์ จำเลย เรื่อง ครอบครองส่วนหนึ่ง และคดีระหว่างนางสาวกิมฮวย แซ่ลิ่ม ที่ 1 กับพวก โจทก์ นางพัชรี วัฒนชัยวัฒน์ ที่ 1 นายอภาพ พรุงานิชศิริที่ 2 จำเลย เรื่อง เพิกถอนการฉ้อฉล อีกส่วนหนึ่ง การวินิจฉัยในประเด็นข้อพิพาทแห่งคดีดังกล่าว ตามเอกสารหมาย จ.3 ศาลชั้นต้นไม่ได้วินิจฉัย โดยเชื่อว่าจำเลยไม่เคยขอซื้อที่พิพาท แต่เชื่อว่าจำเลยได้รับการยกให้จากนายเล้ง แซ่ล้อม บิดาจำเลย ดังนี้ เห็นว่าคดีแห่งดังกล่าว ประเด็นข้อพิพาทแห่งคดีนี้มีว่าจำเลย (โจทก์คดีเดิม) ได้ครอบครองที่พิพาทโดยสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกันเป็นเวลาสิบปี หรือไม่วาย และศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยชี้ขาดพยานหลักฐานของโจทก์จำเลยแล้ว เชื่อว่า นายเล้ง แซ่ล้อม บิดาจำเลยได้ยกที่พิพาทให้จำเลย และจำเลยได้ครอบครองโดยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกันเป็นเวลาสิบปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 แล้ว ทาใช้หลงเชื่อคำเบิกความจำเลยเพียงคำกล่าวประโยคเดียว ตามคำฟ้องที่ว่า "ข้าไม่เคยขอซื้อที่ดินของจำเลยที่ 1" ไม่ ดังนี้ ศาลฎีกาเห็นว่า ถึงแม้คำเบิกความของจำเลยดังกล่าวจะเป็นเท็จ ก็มีใช้ข้อสันนิษฐานคดี เพราะมิใช่เป็นข้อความในประเด็นที่อาจจะทำให้คู่ความถึงแพ้ชนะกันนั้น การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานเบิกความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177 ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษามาแล้วนั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

4. ความผิดฐานหมิ่นประมาท ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5080/2531 (ระหว่างนายธัญญา เยี่ยมวิญญะ โจทก์ นายสุเทพ บุญดวงค์ จำเลย) วินิจฉัยว่า "จำเลยพูดให้ ก.ฟังว่า โจทก์ไม่สนใจทำงาน ทำงานไม่มีความรับผิดชอบ ทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ถ้า ก.อยากจะรับราชการต่อไป

อย่าทำตัวเหมือนโจทก์ ดังนี้อาจทำให้โจทก์เสื่อมเสียชื่อเสียงหรือถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังได้ จึงมีมูลในความผิดฐานหมิ่นประมาท"

- คดีนี้ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยได้บังอาจกล่าวคำหมิ่นประมาทใส่ความโจทก์ ต่อหน้า นายกิตติพงษ์ สงวนวงษ์ และผู้อื่น ด้วยถ้อยคำต่าง ๆ มีข้อความตอนหนึ่งว่า "ฯลฯ คุณ ัญญา (โจทก์) ไม่สนใจทำงาน ทำงานไม่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ชอบทำงานผิระ เบียบ ก่อให้เกิดการเสียหายแก่ราชการ ถ้าคุณ (นายกิตติพงษ์ สงวนวงษ์) อยากจะรับราชการต่อไป อย่าทำตัวเหมือนคุณัญญา (โจทก์)" โดยมีเจตนาให้โจทก์เสื่อมเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังจากเพื่อนข้าราชการ ผู้บังคับบัญชา และประชาชนทั่วไป ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326

ศาลชั้นต้นได้สำนวนฟ้องแล้ววินิจฉัยว่า คดีโจทก์ไม่มีมูล พิพากษายกฟ้อง
โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "จำเลยรับราชการตำแหน่งวิศวกรโยธา 6 สังกัดในหน่วยงานแห่งเดียวกับโจทก์ และมีได้เป็นผู้บังคับบัญชาโจทก์ และโจทก์ก็มีนายกิตติพงษ์ สงวนวงษ์ ซึ่งเป็นบุคคลที่สามที่ได้ยินจำเลยกล่าวคำหมิ่นประมาทโจทก์ตามฟ้องมาเบิกความว่า เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2529 ระหว่างเวลา 10 ถึง 11 นาฬิกา จำเลยได้พูดให้นายกิตติพงษ์ ฟังว่าโจทก์ไม่สนใจทำงาน ทำงานไม่มีความรับผิดชอบ ทำให้เกิดความเสื่อมเสียแก่ทางราชการ ถ้านายกิตติพงษ์อยากจะรับราชการต่อไป อย่าทำตัวเหมือนโจทก์ ศาลฎีกาเห็นว่า ถ้าจำเลยได้กล่าวข้อความดังกล่าวจริง ก็อาจทำให้โจทก์เสื่อมเสียชื่อเสียงหรือถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังได้ ควรฟังข้อเท็จจริงต่อไป คดีโจทก์มีมูล ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น"

5. ความผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341

คำพิพากษาฎีกาที่ 1275/2517 (ระหว่างนายนิกร เข้มนักิจ โจทก์ นายเพื่อ เพชรรัตน์ ที่ 1 นายปิยะ เสง แซ่หน่า ที่ 2 จำเลย) วินิจฉัยว่า "โจทก์ฟ้องว่าโจทก์จัดการขายที่ดินให้จำเลยที่ 1 มีสิทธิได้ค่านายหน้าจากจำเลยที่ 1 แต่จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 2 ร่วมกันทุจริตแจ้งความเท็จและปกปิดความจริงต่อโจทก์ โดยบอกว่ายังขายที่ดินไม่ได้แล้วจำเลยทั้งสองได้ค่านายหน้าอันเป็นสิทธิของโจทก์ไป ดังนี้ ตามคำฟ้องจำเลยไม่ได้เงินไปจากโจทก์ ซึ่งอ้างว่าถูกหลอกหลวงหรือจากบุคคลที่สาม การกระทำของจำเลยจึงไม่มีมูลความผิดฐานฉ้อโกง"

- คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อต้นเดือนตุลาคม 2514 จำเลยที่ 1 ตกกลงให้โจทก์เป็นนายหน้าหาคนซื้อที่ดินโฉนดที่ 7853 ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 1 ตกกลงให้ค่านายหน้าแก่โจทก์ร้อยละ 10 ของเงินที่ขายที่ดินได้ โจทก์ตกลงและได้ชักนำให้จำเลยที่ 2 มาซื้อที่ดินของจำเลยที่ 1 ดังกล่าว จำเลยที่ 2 ได้พานายบุญทรง ต้นโถง และนางสาวกัลยา ฐิตรังสี ไปซื้อที่ดินของจำเลยที่ 1 โดยโจทก์เป็นผู้จัดการให้จำเลยที่ 2 นำไปซื้อ แต่ระหว่างปลายเดือนตุลาคม 2514 ถึงเดือนมกราคม 2515 โจทก์มีกิจไปต่างจังหวัดไม่มีโอกาสมาถามจำเลยทั้งสอง ครั้นเมื่อระหว่างวันที่ 20 มกราคม 2515 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2515 ทั้งเวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันทุจริตแจ้งข้อความอันเป็นเท็จปกปิดความจริงต่อโจทก์ เมื่อโจทก์สอบถามถึงเรื่องการซื้อขายที่ดิน จำเลยทั้งสองบอกว่าจำเลยที่ 1 ยังไม่ได้ขายที่ดินให้ใคร ซึ่งความจริงจำเลยที่ 1 ได้ขายที่ดินดังกล่าวให้แก่นายบุญทรงกับนางสาวกัลยาไปแล้วเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2514 โดยจำเลยที่ 2 เป็นผู้รู้เห็นในราคา 25,000 บาท การแจ้งเท็จและปกปิดความจริงของจำเลยทั้งสองทำให้โจทก์หลงเชื่อ และทำให้จำเลยทั้งสองได้ไปซึ่งค่านายหน้าในการขายที่ดินดังกล่าวอันเป็นสิทธิของโจทก์เป็นเงิน 3,500 บาท โจทก์เพิ่งรู้ความจริงว่าจำเลยที่ 1 ขายที่ดินดังกล่าวเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2515 เหตุเกิดเกี่ยวพันกันที่ตำบลปากน้ำโพ และตำบลนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341, 83

ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าบุคคลตามที่บรรยายฟ้อง เป็นกรณีในทางแพ่งคือ เป็นการผิดสัญญา
 นายหน้า ซึ่งโจทก์ชอบที่จะไปฟ้องร้องในทางแพ่ง ไม่มีมูลความผิดทางอาญา จึงพิพากษายก
 ฟ้องโจทก์

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสอบนวนประชุมปรึกษาแล้ว ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 341 บัญญัติ
 ว่า ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่ง
 ควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้น ได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่
 สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ถอนหรือทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความ
 ผิดฐานฉ้อโกง ฯลฯ การที่จำเลยทั้งสองไม่พูดความจริงถึงเรื่องที่จำเลยทั้งสองได้ขายที่ดินของ
 จำเลยที่ 1 ให้แก่นายบุญทรงและนางสาวกัลยาไปแล้วให้โจทก์ทราบ แต่หลอกลวงโจทก์ด้วยข้อ
 ความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงว่าที่ดินของจำเลยที่ 1 ยังไม่ได้ขายให้แก่บุคคลใด หาก
 จะฟังข้อเท็จจริงว่า จำเลยที่ 1 ตกงาให้โจทก์เป็นนายหน้าหาคนซื้อที่ดินของจำเลยที่ 1 โดย
 จะให้ค่านายหน้าแก่โจทก์ร้อยละ 10 ของเงินที่ขายได้ โจทก์ได้ชักนำให้จำเลยที่ 2 มาซื้อแล้ว
 จำเลยที่ 2 ได้ชักนำนายบุญทรง และนางสาวกัลยามาซื้ออีกต่อหนึ่งโจทก์ให้จำเลยที่ 2 นายบุคคล
 ทั้งสองนี้ไปซื้อจนจำเลยที่ 1 ได้ขายที่ดินให้แก่บุคคลทั้งสองสำเร็จไปแล้ว แต่จำเลยทั้งสอง
 ปกปิดความจริง กลับบอกโจทก์ว่ายังไม่ได้ขายที่ดินให้ใคร ดังนี้ก็ตาม แต่การที่จำเลยทั้งสอง
 หลอกลวงโจทก์ เช่นนี้มิได้ทำให้จำเลยทั้งสองได้เงินไปจากโจทก์ ซึ่งอ้างว่าถูกหลอกลวงหรือ
 จากบุคคลที่สามแต่อย่างใด เงินจำนวน 3,500 บาท ที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทั้งสองได้ไปนั้นเป็น
 เพียงเงินค่านายหน้าซึ่งโจทก์ถือว่าตนมีสิทธิจะได้และจำเลยไม่ชำระให้โจทก์เท่านั้น โจทก์จะมี
 สิทธิได้รับค่านายหน้าจำนวนนี้จากจำเลยที่ 1 หรือไม่นั้นเป็นเรื่องที่โจทก์จะต้องว่ากล่าวกัน
 ทางแพ่ง การกระทำของจำเลยไม่มีมูลเป็นความผิดตามฟ้อง ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

6. ความผิดฐานล่อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 709/2523 (ระหว่างนายกัง แซ่โจ้ว โจทก์ ธนาคารเอเซีย จำกัด กับพวก จำเลย) วินิจฉัยว่า " คำว่า ประชาชน หมายถึงบรรดาพลเมือง ซึ่งมีความหมายถึงชาวเมืองทั้งหลาย

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทั้งหกหลอกลวงโจทก์และประชาชนที่เป็นเจ้าหน้าที่ของจำเลยที่ 4 ประมาณ 30 คน จึงเป็นการหลอกลวงเฉพาะบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของจำเลยที่ 4 ซึ่งมีจำนวนมากเท่านั้น มิใช่เป็นการหลอกลวงประชาชนโดยทั่วไป ฟ้องโจทก์ไม่มีมูลตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343"

- คดีนี้ ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้อง แล้วสั่งว่าคดีมีมูลตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 และ 350 ให้ประทับฟ้อง ส่วนข้อหาตาม มาตรา 343 ไม่มีมูล ให้ยกฟ้อง ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "ในชั้นนี้มีปัญหาข้อกฎหมายที่จะต้องวินิจฉัยเพียงว่าการกระทำของจำเลยทั้งหกตามฟ้องมีมูลตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 หรือไม่ ข้อเท็จจริงตามที่ศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยมาแล้วได้ความว่า จำเลยที่ 1 และที่ 4 จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล จำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 5 และที่ 6 เป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ 4 จำเลยที่ 4 เป็นลูกหนี้โจทก์และผู้อื่นหลายราย จำเลยที่ 1 เข้าจัดการเรื่องหนี้สินของจำเลยที่ 4 เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2519 โจทก์และเจ้าหนี้อื่นของจำเลยที่ 4 ประมาณ 20-30 รายพร้อมด้วยฝ่ายจำเลยได้ประชุมกัน ทุกฝ่ายตกลงกันว่าจำเลยที่ 1 จะจัดตั้งบริษัทขึ้นใหม่ แล้วโอนกิจการและทรัพย์สินของจำเลยที่ 4 ไปเป็นของบริษัทใหม่ โดยให้เจ้าหน้าที่ของจำเลยที่ 4 ทุกคนได้เข้าเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทใหม่ตามจำนวนที่เป็นเจ้าหน้าที่จำเลยที่ 4 ต่อมาได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2519 โจทก์มอบเช็คที่จำเลยที่ 4 เป็นลูกหนี้รวม 14 ฉบับให้จำเลยที่ 1 แต่ในที่สุดโจทก์และเจ้าหนี้อื่นไม่ได้เข้าเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทใหม่ ทั้งจำเลยที่ 4 โอนที่ดินและทรัพย์สินทั้งหมดมาใช้หนี้จำนวนแก่จำเลยที่ 1 ในราคา 15,300,000 บาท คำว่าราคารับทรัพย์ที่แท้จริงประมาณ 45,000,000 บาท ทำให้โจทก์และเจ้าหนี้อื่นหมดทางจะได้รับชำระหนี้

ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้ว เห็นว่าความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 เป็นเรื่องฉ้อโกงด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชนหรือด้วยการปกปิดความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน คำว่า "ประชาชน" มิได้มีคำจำกัดความไว้ในประมวลกฎหมายอาญาตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานหมายถึง "บรรดาพลเมือง" และคำว่า บรรดาพลเมืองมีความหมายถึงชาวเมืองทั้งหลาย คดีนี้โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทั้งหกหลอกลวงโจทก์และประชาชนที่เป็นเจ้าหน้าที่ของจำเลยที่ 4 ประมาณ 30 คน จึงเป็นการหลอกลวงเฉพาะบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของจำเลยที่ 4 ซึ่งมีจำนวนมากเท่านั้น มิใช่เป็นการหลอกลวงประชาชนโดยทั่วไป ฟ้องโจทก์ไม่มีมูลตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343"

7. ความผิดฐานโกงเจ้าหน้าที่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 350

7.1 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 123/2523 (ระหว่าง นายทวีชัย ดีประเสริฐวงศ์ โจทก์ นายสุเทพ อีระดากร กับพวก จำเลย) วินิจฉัยว่า "ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 350 หมายความว่า เจ้าหน้าที่ได้ใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลาให้ลูกหนี้ชำระหนี้แล้วลูกหนี้อ้ายไปเสีย ซ่อนเร้น หรือโอนทรัพย์สินให้แก่ผู้อื่น แกล้งให้เป็นหนี้โดยไม่เป็นความจริง เพื่อมิให้เจ้าหน้าที่ของตนหรือผู้อื่นได้รับชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน การที่จำเลยที่ 1 ออกเช็ค 18 ฉบับสั่งจ่ายเงินโดยไม่ลงวันที่สั่งจ่ายเงินทุกฉบับ โดยตกลงกันว่า ถ้าโจทก์ต้องการใช้เงินให้บอกจำเลยที่ 1 ทราบ เพื่อโจทก์นำเช็คเข้าบัญชีเรียกเก็บเงิน แสดงว่าโจทก์ยังไม่ใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลาให้จำเลยที่ 1 ชำระหนี้ จำเลยโอนที่ดินและบ้านไปก่อนโจทก์ลงวันในเช็คคนเข้าบัญชีเรียกเก็บเงิน การกระทำของจำเลยไม่มีมูลความผิดฐานโกงเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 350"

คดีนี้ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีโจทก์ไม่มีมูล พิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "คดีมีปัญหาเฉพาะข้อกฎหมายว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองมีมูลความผิดฐานโกงเจ้าหน้าที่หรือไม่ ศาลฎีกาต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวน ซึ่งศาลอุทธรณ์ฟังว่า เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2520

จำเลยที่ 1 โอนที่ดินโฉนดที่ 13908 แขวงสามเสนใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ให้จำเลยที่ 2 เชื้อคทุกฉบับไม่ได้ลงวันที่ส่งจ่าย บางฉบับจำเลยที่ 1 ออกให้โจทก์ก่อนจำเลยที่ 1 โอนที่ดินและบ้านให้จำเลยที่ 2 โดยตกลงกันว่าถ้าโจทก์ต้องการใช้เงินให้บอกให้จำเลยที่ 1 ทราบเพื่อโจทก์จะนำเช็คเข้าบัญชี โจทก์เรียกเก็บเงินหลังจากจำเลยที่ 1 โอนที่ดินและบ้านให้จำเลยที่ 2 แล้ว จำเลยที่ 1 ออกเช็คชำระหนี้ โจทก์ก็ยอมรับไว้และนำเช็คทั้งหมดมาลงวันที่นำใบเข้าบัญชีโจทก์เรียกเก็บเงิน เช็คทั้ง 18 ฉบับ ตามพ้องที่จำเลยที่ 1 ออกให้โจทก์ถึงกำหนดชำระเงินหลังจากจำเลยที่ 1 โอนที่ดินและบ้านให้จำเลยที่ 2 เป็นเวลา 1 ปี 6 เดือนเศษ ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 350 บัญญัติว่า "ผู้ใดเพื่อมิให้เจ้าหนี้ของตนหรือผู้อื่นได้รับชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนซึ่งได้ใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้ ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้นหรือโอนทรัพย์สินให้แก่ผู้อื่นแก้งให้เป็นหนี้โดยไม่เป็นความจริง เพื่อมิให้เจ้าหนี้ของตนหรือผู้อื่นได้รับชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า จำเลยที่ 1 ออกเช็ค 18 ฉบับ ส่งจ่ายเงินตามพ้องโดยไม่ลงวันที่ส่งจ่ายเงินทุกฉบับบางฉบับออกก่อนและบางฉบับออกภายหลังที่จำเลยที่ 1 โอนที่ดินและบ้านให้จำเลยที่ 2 โดยตกลงกันว่า ถ้าโจทก์ต้องการใช้เงินให้บอกให้จำเลยที่ 1 ทราบ เพื่อโจทก์นำเช็คเข้าบัญชีเพื่อเรียกเก็บเงินนั้น เป็นการแสดงว่าโจทก์ยังจะไม่ใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้จำเลยที่ 1 ชำระหนี้ คดีโจทก์ที่พ้องจำเลยทั้งสองไม่มีมูลความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 350"

7.2 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3204/2528 (ระหว่างนายเต็งกวาง แซ่ท่าน โจทก์ น.ส. เข็มทอง เจริญลักษณ์ กับพวก จำเลย) วินิจฉัยว่า "โจทก์มีข้อตกลงอยู่กับจำเลยในลักษณะเป็นสัญญาต่างตอบแทน เมื่อโจทก์ยังไม่ได้ชำระหนี้ 40,000 บาทที่เหลือแก่จำเลย สิทธิเรียกร้องที่จะให้จำเลยโอนที่ดินและที่ดินพิพาทตามข้อตกลงยังมีอาจบังคับกันได้ โจทก์จึงไม่อยู่ในฐานะเป็นเจ้าหนี้ตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 350"

- คดีนี้ศาลชั้นต้นได้สวนมูลพ้องแล้วเห็นว่า การกระทำของจำเลยทั้งสองไม่เป็นความผิดตามพ้อง พิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "โจทก์กับจำเลยที่ 1 อยู่กินเป็นสามีภรรยากัน โดยไม่จดทะเบียนสมรส เมื่อ พ.ศ. 2508 ได้ซื้อที่ดินพร้อมตึกแถวเลขที่ 38/9 โดยลงชื่อจำเลยที่ 1 เป็นเจ้าของผู้ถือกรรมสิทธิ์ ต่อมา พ.ศ. 2519 โจทก์กับจำเลยที่ 1 ได้เลิกอยู่กินเป็นสามีภรรยากันเมื่อประมาณเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2523 โจทก์กับจำเลยที่ 1 ตกลงกันว่า โจทก์จะให้เงินจำเลยที่ 1 จำนวน 70,000 บาท โดยจำเลยที่ 1 รับว่าจะโอนตึกพร้อมที่ดินพิพาทให้แก่บุตร โจทก์ชำระไปแล้ว 30,000 บาท เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2523 ส่วนเงินที่เหลือ 40,000 บาท ตกลงว่าจะชำระให้เสร็จภายใน 45 วัน นับแต่วันที่ 10 มิถุนายน 2523 จนบัดนี้โจทก์ยังมิได้ชำระเงินจำนวนที่เหลือแก่จำเลยที่ 1 และเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2525 จำเลยที่ 1 ได้โอนขายที่ดินพร้อมตึกที่พิพาทให้แก่จำเลยที่ 2 ปัญหาต้องวินิจฉัยมีว่าโจทก์เป็นเจ้าของจำเลยที่ 1 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 350 หรือไม่ พิจารณาแล้ว โจทก์มีข้อตกลงอยู่กับจำเลยที่ 1 ในลักษณะ เป็นสัญญาต่างตอบแทนเมื่อโจทก์ยังมีได้ชำระหนี้ 40,000 บาท ที่เหลือแก่จำเลยที่ 1 สิทธิเรียกร้องที่จะให้จำเลยที่ 1 โอนตึกและที่ดินพิพาทตามข้อตกลงยังมีอาจบังคับกันได้ โจทก์จึงไม่อยู่ในฐานะ เป็นเจ้าหนี้ของจำเลยที่ 1 ตามความหมายในบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 350 การกระทำของจำเลยขาดองค์ประกอบความผิด คดีโจทก์ไม่มีมูลฎีกาของโจทก์ข้อที่ว่าได้ใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้หรือไม่นั้น จึงไม่จำต้องวินิจฉัย ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

7.3 คำพิพากษาฎีกาที่ 1435/2531 (ระหว่าง นายสุพล ถวิล โจทก์ นายสมภพ ลีศิริกุล กับพวก จำเลย) วินิจฉัยว่า "โจทก์ฟ้องบริษัท ร.ที่จำเลยทั้งสิบเป็นกรรมการและผู้ถือหุ้นในฐานะ นายจ้างรับผิดชอบกับลูกจ้างของบริษัทที่กระทำละเมิดต่อโจทก์ คดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล การที่จำเลยเรียกประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัท ร.ย้ายสำนักงานแห่งใหญ่ไปอยู่จังหวัดอื่น ตาเนินการชำระบัญชีเลิกกิจการและแบ่งทรัพย์สินของบริษัท และจำเลยที่ 1 ได้แจ้งต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดว่า ได้ส่งแจ้งความถึงเจ้าหน้าที่ทุกคนของบริษัทเพื่อขอรับชำระหนี้ในการเลิกบริษัทแล้วโดยมิได้แจ้งให้โจทก์ทราบก็ดี เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นระหว่างการพิจารณาคดีแพ่งก่อนที่โจทก์จะ เป็นเจ้าหนี้ของบริษัท ร.อย่างแท้จริง จึงยังไม่แน่นอนว่าโจทก์กับบริษัท ร.จะมีหนี้ต่อกันหรือไม่ และข้อความที่จำเลยที่ 1 แจ้งต่อนายทะเบียนก็มีข้อความเท็จ โจทก์ยังไม่เข้าสู่ผู้เสียหาย คดีไม่มีมูลความผิดฐานโกงเจ้าหนี้และฐานแจ้งความเท็จ"

- คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของบริษัทโรงสีข้าวเกษตรชัย จำกัด ตามคำพิพากษาศาลจังหวัดร้อยเอ็ด จำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 เป็นกรรมการผู้มีอำนาจ และจำเลยที่ 4 ถึงที่ 10 เป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทโรงสีข้าวเกษตรชัย จำกัด ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนพฤศจิกายน 2526 จำเลยทั้งสิบได้ร่วมประชุมผู้ถือหุ้นบริษัทฯ เพื่อย้ายสำนักงานแห่งใหญ่จากจังหวัดร้อยเอ็ดไปอยู่ที่จังหวัดสุรินทร์ เพื่อดำเนินการชำระบัญชีเลิกบริษัทและแบ่งทรัพย์สินของบริษัทโดยประสงค์ให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้านั้นบริษัทไม่ได้รับชำระหนี้ทั้งหมด และจำเลยที่ 1 ยังได้นำความเท็จไปแจ้งต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดสุรินทร์ว่า ได้ดำเนินการส่งแจ้งความถึงเจ้านั้นทุกคนของบริษัทให้ขอรับชำระหนี้แล้ว ความจริงจำเลยที่ 1 ไม่เคยส่งแจ้งความถึงโจทก์ ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 137, 350

ศาลชั้นต้นพิจารณาคดีฟ้องของโจทก์แล้ว มีคำสั่งให้ยกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า ข้อความที่โจทก์บรรยายมาในคำฟ้องมีมูลความผิดฐานโกง เจ้านั้นและความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าหน้าที่หรือไม่ เห็นว่า ในคดีที่โจทก์ฟ้องบริษัทโรงสีข้าวเกษตรชัย จำกัด เรียกค่าเสียหายในกรณีที่ลูกจ้างของบริษัทดังกล่าวขบถโดยประมาทชนรถแทรกเตอร์ของโจทก์ได้รับความเสียหายนั้น บริษัทโรงสีข้าวเกษตรชัย จำกัด ซึ่งถูกฟ้องเป็นจำเลยที่ 2 ได้ให้การต่อสู้ว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ 2 มิได้กระทำการในทางการที่จ้าง และจำเลยที่ 1 มิได้ขบถโดยประมาท แต่เหตุที่รถชนกันเกิดจากความประมาทของคนขับรถของโจทก์ ปรากฏตามสำเนาคำพิพากษาของศาลจังหวัดร้อยเอ็ดที่โจทก์แนบมาท้ายคำฟ้อง จึงเห็นได้ชัดว่า ในระหว่างที่ศาลพิจารณาคดีแพ่งดังกล่าวยังไม่เป็นที่แน่นอนว่าโจทก์จะเป็นเจ้านั้นบริษัทโรงสีข้าวเกษตรชัย จำกัด หรือไม่เพียงใด จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา ศาลจังหวัดร้อยเอ็ดเพ่งพิพากษาคดีแพ่งดังกล่าวไว้ให้บริษัทโรงสีข้าวเกษตรชัย จำกัด ชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2526 ปรากฏตามสำเนาคำพิพากษาที่แนบมาท้ายคำฟ้อง ดังนั้นการที่จำเลยทั้งสิบร่วมกันจัดการประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทโรงสีข้าวเกษตรชัย จำกัด ย้ายสำนักงานแห่งใหญ่จากจังหวัดร้อยเอ็ดไปอยู่จังหวัดสุรินทร์ และดำเนินการจัดการชำระบัญชีขอเลิกกิจการบริษัทและอนุมัติให้แบ่งทรัพย์สินของบริษัทดังกล่าว

เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2526 กิติ และการที่จำเลยที่ 1 แจ้งต่อนายอานวย ธัมมรัคคิต นายทะเบียน
 หุ้นส่วนบริษัทจังหวัดสุรินทร์ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2526 ว่า ได้ดำเนินการส่งแจ้งความถึง
 เจ้าหน้าทุกคนของบริษัท เพื่อให้ขอรับชำระหนี้ในการชำระบัญชีเลิกบริษัทแล้วแม้จะได้แจ้งต่อ
 โจทก์ก็ดี เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในระหว่างพิจารณาคดีแพ่งดังกล่าวก่อนที่โจทก์จะเป็นเจ้าหนี้
 ของบริษัทโรงสีข้าวเกษตรชัย จำกัด อย่างแท้จริง จึงยังไม่แน่นอนว่าโจทก์กับบริษัทโรงสีข้าว
 เกษตรชัย จำกัด จะมีหนี้ต่อกันหรือไม่ และข้อความที่จำเลยที่ 1 แจ้งต่อนายอานวยก็มีมาใช่
 ข้อความเท็จ ฉะนั้นโจทก์ยังมีผู้เสียหาย คดีของโจทก์ไม่มีมูลความผิดฐานโกงเจ้าหนี้และ
 ความผิดฐานแจ้งความเท็จตามฟ้อง ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องของโจทก์ชอบแล้ว ฎีกาของ
 โจทก์ฟังไม่ขึ้น"

8. ความผิดฐานยกยอก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352

8.1 คดีพิพากษาฎีกาที่ 2975/2529 (ระหว่าง บ.จ.ก. ชุขชินโคชิปปิง แอนด์
 เทรดิงๆ โจทก์ นางอีเว็ต เปียเปาลี จำเลย) วินิจฉัยว่า "จำเลยเป็นผู้จัดการฝ่ายของบริษัท
 โจทก์ได้เบิกเงินค่าใช้สอยล่วงหน้าเป็นค่าเดินทางไปติดต่อธุรกิจต่างประเทศ กระมลสิทธิ์ในเงิน
 ดังกล่าวตกเป็นของจำเลยตั้งแต่วันที่ได้รับไปจากโจทก์ ทนายจำเลยครอบครองเงินไว้แทน
 โจทก์ไม่ หากปรากฏว่าจำเลยไม่มีหลักฐานพอที่จะนำมาหักหนี้ หรือมีเงินเหลือไม่ส่งคืน ก็เป็น
 เรื่องที่โจทก์จะ เรียกร้องทางแพ่งเอากับจำเลย การกระทำของจำเลยไม่มีมูลเป็นความผิดฐาน
 ยกยอก"

- คดีนี้ ศาลชั้นต้นได้ส่วนมูลฟ้องแล้ววินิจฉัยว่า เป็นเรื่องความรับผิดชอบ
 แพ่ง และคดีขาดอายุความแล้ว พิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าเป็นเรื่องความรับผิดชอบ
 แพ่ง ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าคดีขาดอายุความหรือไม่ พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "ข้อเท็จจริงได้ความตามทางไต่สวนที่โจทก์
 นำสืบว่าในระหว่างวันที่ 7 เมษายน 2524 ถึงวันที่ 2 สิงหาคม 2526 จำเลยซึ่งขณะนั้นเป็น
 ผู้จัดการฝ่ายส่งออกของบริษัทโจทก์ ได้เบิกเงินค่าใช้สอยล่วงหน้าเป็นค่าเดินทางไปติดต่อธุรกิจ
 ต่างประเทศไปจากโจทก์รวม 57 ครั้งเป็นเงินทั้งสิ้น 858,136 บาท 75 สตางค์ ต่อมาจำเลย

ออกจากบริษัทโจทก์เมื่อเดือนมกราคม 2526 และส่งหลักฐานการใช้จ่ายเบิกเงินล่วงหน้าเพียง 186,434 บาท 26 สตางค์ เงินส่วนที่เหลือออกนั้น ไม่มีหลักฐานแสดงเพื่อหักหนี้สินทางบัญชี การเบิกเงินของจำเลย จำเลยนำไปใช้จ่ายได้ ถ้าไม่พอก็เบิกได้อีก ถ้าเหลือต้องส่งคืน แต่ต้องนำหลักฐานแสดงการใช้จ่ายมาเสนอโจทก์ เพื่อหักหนี้สินกัน หลังจากจำเลยออกจากบริษัทโจทก์ จำเลยตั้งบริษัททํารุทริกิจการค้าแข่งขันกับโจทก์ บริษัทโจทก์จึงมีหนังสือทวงถามหลักฐานค่าใช้จ่ายจากจำเลย หากไม่มีจะถือว่าเงินตรงจ่ายที่จำเลยรับไปเป็นเบี้ยเลี้ยง ซึ่งต้องเสียภาษีเงินได้ และทวงถามยอดเงินที่บริษัทโจทก์ไม่รับผิดชอบอีกจำนวนหนึ่ง ในที่สุดโจทก์ให้ทนายความมีหนังสือลงวันที่ 15 กรกฎาคม 2526 ทวงถามให้จำเลยชำระเงินจำนวน 691,622 บาท 80 สตางค์ กับค่าติดตามทวงถามอีก 30,000 บาท จำเลยส่งหลักฐานมาที่ประมาณวันที่ 2 สิงหาคม 2526 โจทก์เห็นว่าไม่ชี้หลักฐานการใช้จ่ายเงินของโจทก์ จึงฟ้องคดีนี้

โจทก์ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมายว่า เงินที่จำเลยเบิกเป็นค่าใช้จ่ายไปจากโจทก์ โจทก์ยังมีกรรมสิทธิ์ในเงินดังกล่าวอยู่เพียงแต่มอบให้จำเลยนำไปใช้จ่ายแทนโจทก์ เมื่อจำเลยเบียดบังเงินจำนวนนี้ไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว จำเลยจึงมีความผิดตามฟ้อง ศาลฎีกาเห็นว่าเงินค่าใช้จ่ายที่จำเลยเบิกไปจากโจทก์ จำเลยมีสิทธิครอบครองใช้จ่ายได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องขออนุมัติโจทก์ โจทก์มิได้กำหนดการจ่ายไว้เป็นที่แน่นอน จึงสุดแล้วแต่จำเลยจะเห็นสมควรใช้จ่ายอย่างไร แล้วนำหลักฐานมาหักหนี้สินทางบัญชีกับโจทก์ในภายหลัง กรรมสิทธิ์ในเงินดังกล่าว จึงตกเป็นของจำเลยตั้งแต่ขณะที่ได้รับไปจากโจทก์ หากจำเลยครอบครองเงินดังกล่าวไว้แทนโจทก์ไม่ หากปรากฏว่าจำเลยไม่มีหลักฐานพอที่จะนำมาหักหนี้ หรือมีเงินเหลือไม่ส่งคืนก็เป็นเรื่องที่โจทก์จะเรียกร้องทางแพ่งเอากับจำเลย การกระทำของจำเลยไม่มีมูลเป็นความผิดฐานยกยอก จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยฎีกาของโจทก์ว่าคดีขาดอายุความหรือไม่อีกต่อไป ศาลล่างทั้งสองพิพากษายกฟ้องชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

8.2 คำพิพากษาฎีกาที่ 1607/2532 (ระหว่างนางสุวี กลางอรุณี โจทก์ นางบุญห้วงชาติจันทิก จำเลย) วินิจฉัยว่า

"โจทก์มอบพลอยจำนวน 3 หมู ให้จำเลยไปขายโดยกำหนดราคาขั้นต่ำไว้ จำเลยจะขายในราคาสูงกว่าก็ได้ เช่นนี้จำเลยย่อมมีสิทธิขายพลอยอย่างเป็นของตนเอง ไม่จำเป็นต้องไปขายในนามของโจทก์ แม้จะมีข้อตกลงให้ค่าตอบแทนแก่จำเลยเป็นเงิน 3 เบอร์เซนต์ของเงินที่ขายได้ ก็ไม่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างโจทก์จำเลยเปลี่ยนแปลงไป การที่จำเลยไม่

ยอมคืนพลอย หรือใช้เงินให้โจทก์เป็นเพียงผิดข้อตกลงกัน ซึ่งโจทก์จะต้องใช้สิทธิเรียกร้องแก่จำเลยในทางแพ่ง หากเป็นเรื่องที่มีมูลความผิดในทางอาญารฐานยกยกไม่"

- คดีนี้ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่า คดีมีมูล โจทก์ประทับฟ้อง และพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามมาตรา 352 ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์ โจทก์ฎีกาศาลฎีกาพิพากษายืนตามศาลอุทธรณ์โดยฟังว่านิคสัมพันธระหว่างโจทก์กับจำเลย เป็นเรื่องตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 797 ไม่มีมูลความผิดทางอาญารฐานยกยก

9. ความผิดฐานบุกรุก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362, 364

9.1 ค.พิพากษาฎีกาที่ 1468/2527 (ระหว่างนายวิจิต วิบูลย์วุฒิ โจทก์ ห.จก. โชคดีเซ็นเตอร์ กับพวก จำเลย) วินิจฉัยว่า "สัญญาเช่าตู้ใส่สินค้าระบุรีเขตที่ตั้งตู้เพื่อให้ทราบว่าเช่าตู้ใบไหน ตั้งอยู่ที่ใด หากเป็นการเช่าสถานที่ตั้งตู้ไม่ สถานที่ตั้งตู้คงอยู่ในครอบครองของจำเลยผู้ให้เช่า จำเลยมีอำนาจเข้าไป หรือใช้ให้ผู้อื่นเข้าไปในสถานที่ตั้งตู้โดยไม่มีความผิดฐานบุกรุก และการเคลื่อนย้ายตู้ใส่สินค้า ซึ่งเป็นสิ่งหามทรัพย์ ก็ไม่อาจเป็นความผิดฐานบุกรุกได้"

- คดีนี้ ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้วพิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์ พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "ทางได้สวนมูลฟ้อง โจทก์นั้นสืบว่า เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2521 โจทก์ที่สัญญาเช่าตู้ใส่สินค้า 3 ตู้ ซึ่งตั้งอยู่ชั้นล่างของศูนย์การค้าอินทรา จากจำเลยที่ 1 และโจทก์ครอบครองสถานที่บริเวณที่ตั้งตู้สินค้าที่เช่าด้วย ระหว่างวันที่ 27 ตุลาคม 2524 เวลาประมาณ 20 นาฬิกา ถึงวันที่ 28 ตุลาคม 2524 เวลาประมาณ 8 นาฬิกา จำเลยทั้งสองกับพวกขนย้ายตู้ใส่สินค้าที่โจทก์เช่าไป และมีผู้อื่นมาตั้งตู้ขายสินค้าแทน เป็นการรบกวนการครอบครองสถานที่เช่าของโจทก์

พิเคราะห์แล้ว สัญญาเช่าตู้ใส่สินค้าที่โจทก์ทำกับจำเลยที่ 1 ตามสำเนาเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 1 ในข้อ 1 นั้นระบุไว้เพียงว่าโจทก์และจำเลยที่ 1 ตกลงเช่าตู้ใส่สินค้ากันโดยมิได้กล่าวถึงการเช่าสถานที่ตั้งตู้สินค้านั้นด้วย จึงต้องถือว่าเป็นการเช่าตู้ใส่สินค้าอย่างเดียวเท่านั้น แม้สัญญาเช่าจะระบุบริเวณที่ตั้งตู้ใส่สินค้าก็เพียงเพื่อให้ทราบว่าตู้ที่เช่ากันนั้นเป็นตู้

ไปหนึ่งตั้งอยู่ที่ใด หากใช่เป็นการเข้าสถานที่ตั้งตู้ใส่สินค้าตั้งที่โจทก์ฎีกามาไม่ สถานที่ตั้งตู้ใส่สินค้าที่โจทก์เข้าจึงคงอยู่ในความครอบครองของจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 1 ย่อมมีอำนาจที่จะเข้าไปหรือใช้ให้ผู้อื่นเข้าไปในสถานที่ตั้งกล่าวได้โดยไม่เป็นความผิดฐานบุกรุก และการเคลื่อนย้ายตู้ใส่สินค้าซึ่งเป็นสิ่งหามทรัพย์ก็ไม่อาจเป็นความผิดฐานบุกรุกได้ตั้งที่โจทก์ฟ้อง ฎีกาข้ออื่นของโจทก์จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย ที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องของโจทก์มานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

9.2 คำพิพากษาฎีกาที่ 3501/2526 (ระหว่างนายวันชัย โทสกุล โจทก์ นางดวงใจ กุลบุตร จำเลย) วินิจฉัยว่า "ความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364 นั้นจะต้องกระทำต่อเคสสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์หรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น จำเลยอยู่ในบ้านและที่ดินพิพาทโดยได้รับมอบหมายจากมารดาโจทก์ให้ดูแลแทนตั้งแต่ยังเป็นกรรมสิทธิ์ของมารดาโจทก์ แม้ต่อมาโจทก์จะได้รับโอนกรรมสิทธิ์จากมารดา โจทก์ก็มีได้เข้าครอบครองคงมอบให้จำเลยดูแลต่อมา การที่จำเลยไม่ยอมออกไปจากบ้านและที่ดินพิพาทจึงไม่เป็นการผิดตามมาตรา 364"

- คดีนี้ ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว พิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์ พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "ข้อเท็จจริงฟังได้ตามคดีวินิจฉัยของศาลชั้นต้นว่า เดิมจำเลยได้รับมอบหมายจากมารดาโจทก์ให้ดูแลบ้านและที่ดินพิพาทเมื่อโจทก์ได้รับโอนกรรมสิทธิ์บ้านและที่ดินพิพาทจากมารดาก็ได้มอบหมายให้จำเลยดูแล ต่อมาโจทก์ต้องการให้จำเลยออกไปและแจ้งให้จำเลยออก แต่จำเลยไม่ยอมออก คงมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364 หรือไม่

ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364 นั้นจะต้องกระทำต่อเคสสถานอาคารเก็บรักษาทรัพย์หรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น คดีนี้จำเลยอยู่ในบ้านและที่ดินพิพาทมาตั้งแต่ครั้งยังเป็นกรรมสิทธิ์ของมารดาโจทก์ โดยได้รับมอบหมายจากมารดาโจทก์ให้ดูแลแทน แม้ต่อมาโจทก์จะได้รับโอนกรรมสิทธิ์จากมารดาโจทก์ก็มีได้เข้าครอบครองคงมอบให้จำเลยดูแลต่อมา ดังนั้น การที่จำเลยไม่ยอมออกไปจากบ้านและที่ดินพิพาทที่จำเลยครอบครองอยู่ย่อมไม่เป็นการผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364 ดังโจทก์ฟ้อง ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษายกฟ้องโจทก์นั้นชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

บ้านและที่ดินพิพาทที่จำเลยครอบครองอยู่ย่อมไม่เป็นการผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364 ดังโจทก์ฟ้อง ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษายกฟ้อง โจทก์นั้นชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

10. ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497

10.1 คำพิพากษาฎีกาที่ 183/2526 (ระหว่างนายจรูญ พงษ์สาส์ โจทก์ บ.จ.ก. สหมิตรวิสาหกรรณนครสวรรค์กับพวก จำเลย) วินิจฉัยว่า "จำเลยออกเช็ค 300,000 บาท ชำระหนี้โจทก์ โจทก์ส่งมอบเช็คคนั้นชำระหนี้ 200,000 บาท ให้ ก. ถือได้ว่าโจทก์ส่งมอบเช็คทั้งฉบับ ก. จึงเป็นผู้ทรงเช็คทั้งฉบับ ส่วนข้อตกลงมืออยู่อย่างไร เป็นเรื่องระหว่างโจทก์กับ ก. เมื่อ ก. นำเช็คไปเข้าบัญชีเพื่อเรียกเก็บเงิน และธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน ก. ซึ่งเป็นผู้ทรงเช็คจึงเป็นผู้เสียหายแต่ผู้เดียว โจทก์หาใช่ผู้เสียหายด้วยไม่"

- ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว พิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์ พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่า จำเลยทั้งสามออกเช็คฉบับพิพาทส่งจ่ายเงิน 300,000 บาท มอบให้โจทก์เป็นการชำระหนี้ค่ามดิน โจทก์เป็นลูกหนี้นายกิตติคุณอยู่ 200,000 บาท โจทก์ จึงนำเช็คฉบับพิพาทชำระหนี้ให้นายกิตติคุณ นายกิตติคุณได้นำเช็คฉบับพิพาทไปเรียกเก็บเงินจากธนาคารตามวิธีการของธนาคาร แต่สหธนาคารกรุงเทพจำกัด สาขาพยุหะคีรี ปฏิเสธการจ่ายเงิน นายกิตติคุณจึงนำเช็คฉบับพิพาทมาคืนโจทก์ที่โจทก์ฎีกาว่าโจทก์เป็นผู้เสียหายมีอำนาจฟ้อง เพราะโจทก์เป็นลูกหนี้นายกิตติคุณเพียง 200,000 บาท หากนายกิตติคุณรับเงินตามเช็คฉบับพิพาทได้นายกิตติคุณต้องนำเงินมาคืนโจทก์ 100,000 บาท โจทก์จึงเป็นผู้ทรงเช็คฉบับพิพาทเฉพาะเงินที่คงเหลือ 100,000 บาท นั้น พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า เมื่อโจทก์ส่งมอบเช็คฉบับพิพาทให้นายกิตติคุณเป็นการชำระหนี้ ก็ถือได้ว่าโจทก์ได้ส่งมอบเช็คฉบับพิพาทให้แก่นายกิตติคุณไปแล้วทั้งฉบับ นายกิตติคุณจึงเป็นผู้ทรงเช็คฉบับพิพาททั้งฉบับ ส่วนที่โจทก์มีข้อตกลงกับนายกิตติคุณอย่างใดนั้น เป็นเรื่องระหว่างโจทก์กับนายกิตติคุณ เมื่อนายกิตติคุณเป็นผู้นำเช็คฉบับพิพาทไปเข้าบัญชีเพื่อเรียกเก็บเงินและธนาคาร

10.2 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1621/2531 (ระหว่างนางนงมล อนันตคุณ โจทก์ นายบิดเข็นหรือบิดเข็น วิทยาอารีย์กุล จำเลย) วินิจฉัยว่า "โจทก์บรรยายฟ้องว่า โจทก์เป็นผู้ทรงเช็คที่จำเลยเป็นผู้สั่งจ่าย ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คอ้างเหตุผลว่า ผู้สั่งจ่ายสั่งระงับการจ่าย การกระทำของจำเลยเป็นความผิดโดยจำเลยมีเจตนาที่จะไม่ให้โจทก์ได้รับเงินตามเช็ค และบังอาจออกเช็คให้ใช้เงินที่มีจำนวนสูงกว่าจำนวนเงินที่มีอยู่ในบัญชีอันจะพึงจ่ายให้ได้ และออกเช็คในขณะที่ออกจำเลยไม่มีเงินอยู่ในบัญชีพอจ่ายตามเช็ค เป็นการกล่าวอ้างว่าจำเลยกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 มาตรา 3(1) (2) และ (3) มิใช่เป็นการฟ้องกล่าวหาว่าจำเลยห้ามมิให้ใช้เงินตามเช็คโดยมีเจตนาทุจริตตามมาตรา 3(5) แม้คำฟ้องโจทก์จะมีได้บรรยายว่าจำเลยมีเจตนาทุจริต ฟ้องของโจทก์ก็เป็นฟ้องที่ครบองค์ประกอบความผิดแล้ว"

ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่าฟ้องโจทก์ขาดองค์ประกอบความผิดพิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนโดยยังมีได้วินิจฉัยว่าคดีมีมูลหรือไม่ เมื่อศาลฎีกาเห็นว่าฟ้องโจทก์ครบองค์ประกอบความผิดแล้ว ก็ย่อมมีอำนาจวินิจฉัยว่าคดีโจทก์มีมูลให้เสร็จไปได้"

- คดีนี้ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยบังอาจออกเช็คชำระหนี้ให้แก่นายธน วิทยาอารีย์กุล บุตรจำเลย นายธนได้นำมาชำระหนี้โจทก์ โจทก์จึงเป็นผู้ทรงเช็คโดยชอบด้วยกฎหมาย โจทก์นำเช็คเรียกเก็บเงิน ธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่าย ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย การกระทำของจำเลยมีเจตนาที่จะไม่ให้โจทก์ได้รับเงินตามเช็ค และบังอาจออกเช็คให้ใช้เงินมีจำนวนสูงกว่าจำนวนเงินที่มีอยู่ในบัญชีอันจะพึงจ่ายได้ตามเช็ค และออกเช็คโดยในขณะที่ออกจำเลยไม่มีเงินในบัญชีพอจ่ายตามเช็ค ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 มาตรา 3

ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าฟ้องโจทก์ขาดองค์ประกอบความผิดพิพากษายกฟ้องโจทก์

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ความผิดความพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2497 มาตรา 3 บัญญัติถึงการกระทำที่เป็นความผิดไว้รวม 5 อนุมาตราด้วยกัน การส่งจ่ายเช็คหรือการออกเช็คที่เข้าลักษณะในแต่ละอนุมาตราเป็นความผิดด้วยกันทั้งสิ้น ตามคำบรรยายฟ้องของโจทก์สรุปได้ว่า โจทก์เป็นผู้ทรงเช็คที่จำเลยเป็นผู้ส่งจ่าย เมื่อถึงกำหนดโจทก์นำไปเข้าธนาคารเพื่อเรียกเก็บเงิน ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินโดยอ้างเหตุผลว่า ผู้ส่งจ่ายสั่งระงับการจ่าย การกระทำของจำเลยเป็นความผิดโดยจำเลยมีเจตนาที่จะไม่ให้โจทก์ได้รับเงินตามเช็ค และบังอาจออกเช็คให้ใช้เงินที่มีจำนวนสูงกว่าจำนวนที่มีอยู่ในบัญชีอันจะพึงจ่ายให้ได้ และออกเช็คในขณะที่ออกจำเลยไม่มีเงินอยู่ในบัญชีพอจ่ายตามเช็ค คำบรรยายฟ้องดังกล่าวเป็นการกล่าวอ้างว่า จำเลยกระทำความผิดตามมาตรา 3(1)(2) และ (3) มิใช่เป็นการฟ้องกล่าวหาว่าจำเลยห้ามมิให้ใช้เงินตามเช็คโดยมีเจตนาทุจริตตามมาตรา 3(5) ดังนั้น แม้ในคำฟ้องโจทก์จะมีได้บรรยายว่า จำเลยมีเจตนาทุจริต ฟ้องของโจทก์ก็เป็นฟ้องที่ครบองค์ประกอบความผิดแล้ว คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกาฎีกาโจทก์ฟังขึ้น

สำหรับปัญหาที่ว่า คดีของโจทก์มีมูลหรือไม่ ซึ่งศาลอุทธรณ์ยังมีวินิจฉัยนั้น ศาลฎีกาจะได้อวินิจฉัยให้เสร็จไปในชั้นนี้ โดยเห็นว่าคดีโจทก์มีมูลเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2497 มาตรา 3 (1) (2) (3)"

10.3 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3388/2531 (ระหว่างบริษัทเบอร์โรก จำกัด โจทก์ นายธีระพันธ์ เทพหัสติน ณ อยุธยา จำเลย) วินิจฉัยว่า "การซื้อลดเช็คกับการให้กู้ยืมเงินเป็นนิติกรรมคนละประเภทกัน มีกฎหมายรองรับในเรื่องรูปแบบและผลประโยชน์ผิดแผกแตกต่างกัน ดังนั้น การซื้อลดเช็คจึงไม่อยู่ในขอบวัตถุประสงค์ให้กู้ยืมเงินของบริษัทโจทก์

เมื่อบริษัทโจทก์ได้เช็คมาโดยการประกอบกิจการนอกขอบวัตถุประสงค์ จึงไม่อาจอ้างได้ว่าเป็นผู้ทรงเช็คโดยชอบ และบริษัทโจทก์ไม่เป็นผู้เสียหายที่จะดำเนินคดีแก่จำเลยตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2497"

- คดีนี้ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอัน
เกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2497 มาตรา 3

ศาลชั้นต้นได้สำนวนฟ้องแล้ว พิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า "มีปัญหาว่า โจทก์เป็นผู้ทรงเช็คพิพาทโดยชอบหรือไม่
ข้อเท็จจริงฟังได้จากทางนำสืบของโจทก์และที่โจทก์รับในฎีกาว่า โจทก์รับซื้อลดเช็คพิพาทมาจาก
ห้างหุ้นส่วนจำกัดคิงส์ เซ่งฮวด และตามวัตถุประสงค์ของบริษัทโจทก์ที่จดทะเบียนไว้ตามหนังสือ
รับรองเอกสารหมายเลข จ.1 รวม 24 ข้อ ไม่ปรากฏว่าให้โจทก์ ทำการรับซื้อลดเช็คได้ ดังนั้น
โจทก์จึงได้เช็คพิพาทมาโดยการประกอบกิจการนอกขอบวัตถุประสงค์ของโจทก์ โจทก์จึงไม่อาจ
อ้างได้ว่าเป็นผู้ทรงเช็คพิพาทโดยชอบ และไม่อาจเป็นผู้เสียหายดำเนินคดีแก่จำเลยตามพระราช
บัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2497 ได้ ที่โจทก์ฎีกาว่า การซื้อลดเช็ค
ของโจทก์คือการให้กู้ยืมเงินตามวัตถุประสงค์ของโจทก์ ข้อ 9 และข้อ 10 นั้น เห็นว่า การซื้อ
ลดเช็คกับการให้กู้ยืมเป็นนิติกรรมคนละประเภท มีกฎหมายรองรับในเรื่องรูปแบบและผลประโยชน์
ผิดแผกแตกต่างกัน ฟังไม่ได้ว่าการซื้อลดเช็คของโจทก์อยู่ในขอบวัตถุประสงค์ของโจทก์ และ
ที่โจทก์ฎีกาว่า การรับซื้อลดเช็คเป็นการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านเงินทุน ไม่ถึงกับ
เป็นการนอกวัตถุประสงค์ของโจทก์ เทียบได้กับคำพิพากษาฎีกาที่ 3834/ 2526 นั้น เห็นว่า
คำพิพากษาฎีกาดังกล่าวเป็นเรื่องราวเช็คมาแลกเงินสด หาใช่เป็นการรับซื้อลดเช็คอันเป็นการ
ค้าไม่ รูปคดีไม่ตรงกับคดีนี้..."

ประวัติผู้เขียน

นางสาวกฤษณา อนุชน เกิดที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2507 สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต จากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2529 และสอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตไทย จากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ในสมัยที่ 41 เมื่อปี พ.ศ. 2532 ปัจจุบันทำงานในตำแหน่งนิติกร 4 กองนิติการ ฝ่ายกฎหมาย การทางพิเศษแห่งประเทศไทย

